

flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Abril del 2009 * núm. 369

En aquest número:

- * Jeroni Llambias parla de la crisi econòmica global
- * Guillem Pont treu *llicions de coses* i comenta el blog *Tu tries*
- * Joana Domenge fa un article sobre l'adaptació *Mort de dama* que ha fet Rafel Duran
- * Ignasi Umbert recorda els trenta anys de democràcia municipal
- * Els Trescadors s'enfilen a la talàia d'Alcúdia, la penya Roja i el puig Romaní
- * L'Obra Cultural Balear fa una crida per a la cadena humana de dia 9 de maig
- * Pere Josep Santandreu entrevista n'Aina Maria Darder
- * Josep Cortès segueix *espipellant* pel *desafiament de l'univers*
- * Guillem Mesquida comenta *Les suplicants*, l'obra d'Esquil que ha dirigit Rafel Duran
- * Antoni Nadal conta les aventures de la Gent gran caminadora
- * Joan Llull parla de la seva traducció de la novel·la grega *Viatge sense maletes*

Setmana Santa

30 anys d'ajuntaments democràtics

Aquest mes s'ha complert el 30è aniversari de les primeres eleccions municipals després de la dictadura i el balanç, tot i alguns punts millorables, és clarament positiu: hi ha més transparència, s'ha recuperat la llibertat per expressar-se si algú no comparteix les opinions dels polítics, la gent ha pogut influir sobre algunes decisions de la corporació (normalització lingüística, Punta de n'Amer, lleugera participació a través de l'Agenda local 21...), s'han millorat molt els serveis socials (centres de dia, biblioteques, tercera edat, punts verds, embelliments...), ha augmentat espectacularment el patrimoni municipal, el que ha permès oferir locals als col·lectius culturals, esportius i socials...

És ver que també hi ha aspectes obscurs, sobretot els relacionats amb la corrupció de polítics (no estam parlant de Sant Llorenç), però també ho és que ara es poden fer públics i se'ls pot jutjar o, si més no, negar-los el vot a les vinents eleccions, cosa que abans no passava, encara que probablement la corrupció està tan estesa com ara, si no més.

També és ver que les àrees de poder estan més aprop del partits que no dels ciutadans, perquè són aquells els qui elaboren les llistes electorals, però més val així que abans de la democràcia, quan el governador nomenava el batle i aquest s'enrevoltava dels seus amics o de gent amb interessos particulars molt concrets, que res tenien a veure amb els de la col·lectivitat a qui pertanyien.

Per tant, celebrem l'aniversari, millorem el que no acaba d'estar així com toca i desitgem llarga vida a la democràcia.

Molí d'en Bou

Després de nou anys d'èxits sense precedents, el restaurant Molí d'en Bou se'n va del nucli urbà de Sant Llorenç per traslladar-se a Sa Coma, en una operació que ens sap greu però que comprem: potser l'entorn nou no resultarà tan acollidor com el molí, però serà molt més pràctic i comptarà amb més clients potencials dels que tenia abans.

En Tomeu *Pinxo* -l'únic cuiner mallorquí que compta amb una estrella Michelin, si no anam errats-, ha sabut crear un nom prestigiós que rep els aplaudiments de tota l'illa i que ha escampat el nom del nostre poble pertot arreu. Sense deixar mai de banda la cuina mediterrània i els productes de la terra -no només mallorquina, sinó també llorencina: el gelat de Can *Pinxo*-, ha encandilat els sibarites d'aquí i de fora, que ja coneixen la marca creada pel nostre cuiner més internacional.

A hores d'ara no sabem si continuaran les vetlades que adesiara s'organitzaven en el molí, traslladades, evidentment a Sa Coma, però si és així no hauran de canviar de nom, ja que la marca *Restaurant Molí d'en Bou* està registrada a nom d'en Tomeu, que la seguirà emprant a la nova ubicació del restaurant.

Des d'aquí li volem desitjar sort en aquesta nova aventura, confiant amb què continuïn els èxits que fins ara ha tengut.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Abril del 2009 - Número 369

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza
Antònia Galmés
Guillem Quina
Joan Santandreu
Guillem Soler
Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Setmana Santa	Portada
	Espipellades	12
	El desafiament de l'univers	16
Jeroni Llambias	Crisi econòmica global	3
Guillem Pont	Tu tries	4
	Lliçons de coses	5
Joana Domenge	Mort de dama	6
Nicolau/Simonet	Demografia	8
Plataforma	Tren-tram en superfície	8
Pau Quina	Formentera	9
	Esports	28
Ignasi Umbert	30 anys de democràcia	10
Joan Gomila	Els Trescadors	11
OCB	Cadena per la llengua	13
	Acampallengua	19
Correu-e	Un violinista en el metro	13
Pere Santandreu	Aina Maria Darder	14
	Aproscòm	21
Ramon Rosselló	Notes històriques	18
Guillem Mesquida	Suplicants, d'Esquil	19
Conselleria de M.A.	Portes obertes a Planícia	20
Conselleria	Fosses comunes	21
Toni Nadal	Caminada a Ses Sitges	22
S'altra Senalla	Banca ètica	23
Joan Llull	Viatge sense maletes	24
L'escola	Pàgines escolars	26
Margalida Fiol	Pàgina infantil	29
Joan Roig	Tertúlia de cafè	30
Xesc Umbert	El temps	31
Tomàs Martínez	Dèiem	32
Bel Nicolau	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió del seus autors.

Crisi econòmica global

Jeroni Llambias Vidal

Fa unes setmanes que, a una revista o diari, vaig llegir el següent comentari, pronunciat per una persona provinent del Tercer Món: "Si aquí hi ha crisi amb el "tren de vida" que tothom porta, com s'ha d'anomenar la situació permanent del meu país?".

Aquest comentari personal no nega l'existència de l'actual crisi financera capitalista, de greus conseqüències per tothom, i sobretot per als qui han perdut la feina o veuen perillar els seus guanys, fins i tot el sustent bàsic familiar. I per descomptat que els més afectats seran els països més pobres del món, que patiran la baixada d'ajuda exterior, com ha succeït a altres moments de dificultat econòmica.

Però aquest comentari explica les diferències abismals entre unes i altres parts del món, i sobretot la diferent valoració que se'n fa dels problemes que afecten la humanitat, segons succeeixin a un lloc pobre o a un indret ric i benestant. En aquest sentit és evident la pressa i els esforços dels governs del nostre entorn per donar suport immediat a les entitats financeres i salvar-les d'una possible fallida. Aquesta pressa dels països rics en tallar aviat l'enfonsament financer contrasta totalment amb la lentitud i falta de compliment de les promeses que sovint s'han fet d'ajudar al desenvolupament dels països del món que menys poden.

Ja abans de l'actual crisi financera eren vera les següents dades mundials:

- 950 milions de persones amb fam.
- 4750 milions de pobres

- 1.000 milions d'aturats.
- Més del 50% de la població activa amb treball precari.
- Un 45% sense accés a aigua potable.
- 3.000 milions de persones sense uns serveis sanitaris mínims.
- 113 milions de nins sense accés a l'escola i 875 milions d'adults analfabets.
- 12 milions de nins que poren de malalties curables.
- Etc...

És evident que, des de totes les institucions i col·lectius, s'ha de lluitar i col·laborar, solidàriament, per sortir més aviat millor de la situació actual de crisi que ja afecta les nostres pròpies llars i negocis; però també, i sobretot, perquè els països i les persones més pobres no es vegin una vegada més doblement oblidats. Els països rics no haurien de caure en la temptació d'utilitzar la crisi financera actual com un pretext per disminuir l'ajut i intercanvis comercials amb els països més dèbils, ja que això faria créixer encara més la inestabilitat i la violència. Durant la recessió haguda els anys 1972 i 1973 la despesa en ajuda al Tercer Món davallà un 15%. I durant la recessió dels anys 1990 i 1993 tornà davallar un 25% amb una durada de 5 anys. Si això es repeteix actualment, serà un desastre per les persones dels països pobres, que pagaran un cost elevadíssim pel descontrol de la bombolla creditícia d'Amèrica del Nord i Europa.

Alguns grups sensibles als problemes del món ja han fet sentir la seva veu, fent notar que els drets humans no són un luxe propi de les èpoques de prosperitat, sinó que durant les èpoques de recessió econòmica continuen vigents i han de ser sempre una prioritat, si volem que la recuperació econòmica sigui sòlida i sostenible. I insisteixen que en el marc del 60è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, els governs haurien de garantir, mitjançant una regulació amb sentit comú, l'adequada protecció dels drets de les persones que pertanyen als grups més vulnerables, per tal de prevenir un increment de la pobresa.

En aquesta línia, Aministia Internacional, Greenpeace i Intermón Oxfam fan una sèrie de propostes al Govern espanyol:

- Adoptar un pla estatal contra el racisme que talli d'arrel el possible increment de la discriminació, el racisme i la xenofòbia en el context de la recessió econòmica.
- Complir el compromís europeu de destinar el 0'56% del PNB a la AOD (Ajuda Oficial al Desenvolupament) l'any 2010 i d'arribar al 0'7% del PNB l'any 2012.
- Promoure i donar suport a la reforma fonda del Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial. Que aquestes institucions deixin d'imposar polítiques neoliberals als països en via de desenvolupament, ja que aquestes han contribuït a generar l'actual situació de crisi.

-I algunes propostes més perquè, en aquesta situació de recessió, es continuï avançant en el compromís mediambiental i en la lluita contra la violència de gènere i el respecte als drets humans de les persones estrangeres, independentment de la seva situació administrativa.

Els països benestants hem de deixar de mirar-nos "el doblar de la panxa" i assumir la nostra responsabilitat sobre el desenvolupament global del planeta.

Realment tots, sempre, tenim una meta, una direcció que guia les nostres accions. En podem ser conscients o no, la podem acceptar o no... però de tenir-la, la tenim. Si no en volem tenir una de final, en tendrem moltes de petites que fent una ziga-zaga més o menys pronunciada ens porten a algun indret.

Però bé, jo em vull referir, ara i aquí, a aquelles persones que han reflexionat sobre la seva meta vital; la idea, o conjunt d'idees, que guien conscientment les accions d'una vida.

I encara de manera més concreta a aquelles que, tenint clara la seva meta i els seus valors, volen emprendre accions coherents, de manera conscient i plena, vers aquesta meta. Esquivant així camins que puguin portar a un cul de sac o que distreguin de la meta primordial.

Del punt on som ara mateix a la meta on volem arribar hi ha un camí a fer, cal idò actuar. "Si no hi vas... no hi has anat", diu Paco Muro^[1]. També és bona la de J.P. Garcia: "Si no funciona fes quelcom diferent, no importa què, però fes quelcom distint"^[2] fent referència a una frase feta comentada per diversos autors. En definitiva el nucli no és el pensament ni el sentiment, sinó les accions que porten a resultats, malgrat la cadena sigui la ja comentada -mes de gener-: pensament-->sentiment-->acció=resultats, segons fórmula de Eker^[3].

Aquest mateix autor aprofundeix en el sentit de l'acció i parteix per diferenciar tres nivells de pensament:

Vull ser: indica certa intenció i ganes, "si va bé faré..."
Trio ser: implica decisió, eliminant altres alternatives
Em comprometo a ser: implica dedicar-s'hi sense reserves. Aquest és el camí

Donant una mica de volta de falç arribam a la línia fonamental dels comentaris, a la transcendent aportació d'Echeverría^[4]: "no solament actuem d'acord a com

som, també **som així com actuem**... l'acció genera ser... hom torna d'acord al que fa" que, d'altra banda lliga aquesta nova interpretació del que significa ser humà amb el pensament aristotèlic del "som el que fem dia a dia".

Si s'ha de parlar d'acció potser és important recordar l'aportació de Covey^[5] qui sintetitza -i de banda el que ja s'ha comentat- les passes a fer:

- 1.- Sigues proactiu: actua, treballa sobre les coses que controles. No culpis ni acuis, treballa sobre tu mateix.
- 2.- Comença amb una meta al cap: imagina i dibuixa la imatge final, usa tot el cervell, la part dreta de la intuïció i l'esquerra de la raó. On vols arribar, des d'on parteixes, com arribar-hi i quines activitats vols fer.
- 3.- Lo primer es lo primer. Organitzar-se per a assumir compromisos i poder-los mantenir.
- 4.- Pensar en guanyar/guanyar. No teva ni meva, si algú ha de perdre més val no fer tracte.
- 5.- Primer comprendre, després ser comprès. Activar l'habilitat de l'escolta. Moltes ve-

gades receptam (o opinam/ aconsellam...) sense haver fet un bon diagnòstic.

6.- Sinergia, es produeix quan hi ha alta confiança i alta cooperació on tot està re-lacionat amb tot.

7.- Esmola la serra. Cuida't les quatre dimensions: física, espiritual, mental i la social/emocional; ha de ser una activitat diària...

Covey, -com Marina, ja esmentat- proposa una fórmula per superar l'estadi animal (supervivència + reproducció) i és aprendre-->comprometer-nos-->actuar...i així successivament.

D'aquesta manera es tanca el marc teòric del blog. A partir d'aquí el no res o l'acció. Tu tries!

Guillem Pont
Abril 2009

Imatge : Formiguer (Balafi, hivern 2009). Resultat de l'acció de les diminutes formigues

^[1] Paco Muro. "Ir o no ir". Ed. Urano. Barcelona, 2005. Del mateix autor també és interessant "El pez que no quiso evolucionar. Relatos de la empresa y la vida". Ed. Pearsoneducación. Madrid, 2003

^[2] Jose Pedro García Miguel. "PNL para líderes. Estrategias de éxito con programación neurolingüística". Univer de Extremadura, 2008

^[3] T.Harv Eker. - "Los secretos de la mente millonaria". Ed. Sirio. Malaga, 2005

^[4] Rafael Echeverría. - "Ontología del lenguaje" JC Saez.. Santiago de Chile, 2003

^[5] S.R.Covey. - "Los 7 hábitos de la gente altamente efectiva". Ed. Paidós plural. Barcelona 1989

ELS TRENCADORS
Sant Llorenç des Cardassar

CAP SALINES
31 de maig del 2009

Guia: Guillem **Partida:** 8 h
Durada: 5 hores **Inscripcions:** del 21 de maig
Preu: 11 €

Dificultat: ☹ ☹

☹ ☹: La distància que es camina no és cansada. Els desnivells que hi pugui haver no presenten molta dificultat. El camí, de carro o fentadura, no es deixa.

Informació als telèfons: 971 838 069 – 655 582 595
deltrencadors.blogspot.com

El gall anglès

*Amb folla curolla
el gall de llavor
és mascle que ho posa
tot en la fortor
Lliçó de l'aviram
(J. Santandreu)*

A vegades, gairebé sense voler, t'atures a observar alguna de les múltiples coses que de forma continuada et passen per davant la vista. Moltes altres vegades no. Les coses passen igual però no les observes. Vet aquí una observació.

Al llarg d'una bona temporada tinguérem a ses Sitges una mescladissa d'aviram: gallines de diverses races, indiots, ànneres.. amb la finalitat de

què els infants que ens visitaven poguessin observar aquells animals més habituals de les cases de fora vila de la zona de Llevant.

En formaven part, de la mescladissa, uns quants "galls forasters", anomenats així a la pagesia els galls coneguts també com "anglesos" que, degudament atesos i entrenats eren utilitzats per a les sangonoses bregues de galls (dic "eren" perquè és un record dels diumenges de la infantesa però l'altre dia van descobrir i precintat una "gallera" a Ariany, semblant a les que s'utilitzen encara a determinats països de l'altre cap de món). Nosaltres els teníem perquè les lloques eren molt bones mares i per mostrar una altra varietat.

Els pollastres eren forts, esquius i de la brega. Adesiara necessitaven demostrar la propietat de l'espai als altres, talment com persones que tots coneixem. Vaja!, per dir-ho d'alguna manera els pollastres anglesos eren els primers que menjaven (després dels pagos, això sí!, que a més de la cua espectacular, es veu que tenen un bec maleït).

Se sentien com a galls de garbera, carregats de comandera, de domini, de seducció, de ja som aquí!

Semblava una situació equilibrada i acceptada: els galls anglesos manen més que els

altres galls i més que les gallines i que les ànneres i que els indiots i que les gallines de guinea o faraones...

Però vet aquí que les aparences, com quasi sempre enganyen... perquè el que vaig veure i contemplar amb curiositat va ser com tres o quatre faraones varen acovardar el gall anglès fins que el tingueren retut amb el cap amagat rera un brots de llenya amb herbatge i el cul a l'aire.

La lluita va ser desigual, el gall era més fort i atreuit, però les faraones eren tres (la quarta solament va intervenir al principi) que actuaven de forma coordinada: quan el gall n'investia una aquesta fugia i l'altra li pegava per darrera; quan el gall es girava i encaçava la que li havia picat, aquesta fugia i atacava la que havia fuit primer. De

mica en mica el van arribar a cansar i a retre. Em va meravellar la força del gall i la coordinació de les faraones que semblava que havien fet una assemblea per dissenyar una estratègia d'equip: quan tu fugis jo atacaré i així... Per imaginació que s'hi posi fa mal d'endevinar els motius quan ja es veu la lluita iniciada, però pica la curiositat: Què degué fer el gall anglès per treure de polleguera una faraona? Com va ser que aquesta va convèncer les altres per què li ajudassin? Quin tipus de pacte es va establir? Tot és ins-

tint de supervivència?... Ho deixarem així, no?

Pel que ens interessa les conclusions resulten obvies:

- cap gall anglès per po-ment i crestat que sigui és suficient per en-frontar-se a l'hora a và-ries si aquestes planten cara.

- vàries faraones, si co-ordinen forces, tenen capacitat per retre el gall forester més pintat.

No, no es tracta de cau-re en traduccions superficials; el món de les persones és més complex. Els que fan de gall no sempre mostren cara i els que fan de faraona, ni amb reunions es posen d'acord.

Guillem Pont

Abril 2009

Ultramillor

**Agència de viatges del grup A
Títol 999**

**Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720**

Mort de Dama, un gran èxit teatral

Joana Domenge

El 22 de gener, a Barcelona, es va estrenar a la Sala Petita del Teatre Nacional de Catalunya, l'espectacle *Mort de Dama* de Llorenç Villalonga amb versió teatral de Marc Rosich i Rafel Duran i amb direcció d'aquest últim.

Mort de Dama ha estat, des de sempre una de les novel·les més populars de Llorenç Villalonga. L'escàndol social que la publicació de la novel·la va causar a la societat palmesana de l'any 1931 també ha publicitat i ha recreat el mite de *Mort de Dama* fins els nostres dies. La sàtira corrosiva d'una societat en plena decadència, l'humor que envolta l'obra i aquell punt d'elegia d'un món perdut fan molt fàcil la lectura d'aquest enfilall d'escenes que va succeint-se al voltant del llit de mort de *Dona Obdúlia*. El mateix Villalonga va fer-ne una versió teatral: *A l'ombra de la Seu*. L'any 1970, la Companyia Adrià Gual de Barcelona la va representar amb dramaturgia de Biel Moll i direcció de Ricard Salvat. Aquesta versió es va veure a Barcelona i a Madrid. El 1981, l'obra torna a pujar als escenaris amb versió de Guillem Frontera i direcció de Pere Noguera amb la companyia del Conservatori Professional de Música, Art Dramàtic i Dansa de Balears que la representa al Teatre Principal de Palma i l'any següent a Barcelona al Teatre Romea, seu del Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya. L'any 1998 es va torna a reposar al Teatre Principal de Palma, gairebé amb el mateix repartiment que l'any 1981-82.

La versió Duran-Rosich que hem pogut veure fa poc de *Mort de Dama*, és una posada en escena molt divertida i agosarada on en Rafel no ha tingut cap tipus de remordiment alhora de ridiculitzar fins i tot el sainet, gènere tradicional per excel·lència del teatre a Mallorca, i al mateix temps construir un espectacle de risc per la seva barreja de gèneres tradicionals i contemporanis.

Encara no s'ha acabat la temporada teatral,

però a hores d'ara, tal i com han anat les coses podem dir que la versió de *Mort de Dama* del TNC serà l'èxit o un dels grans èxits teatrals de la temporada barcelonina. Unanimitat de la crítica, del gremi teatral i del públic. Des del tercer dia de funció varen haver de penjar el cartell de exhaurides les localitats. L'espectacle ha estat fent funció durant un mes i mig (la Sala Petita té un aforament de quatre-centes localitats) i gairebé un mes abans d'acabar s'havien esgotat les entrades!!!.

I el mes de març la companyia desembarcava al Teatre Principal de Palma (coproduït amb el TNC de l'espectacle). Varen fer tres matinals amb estudiants de batxillerat, cinc-cents al·lots per funció. Una carta al director del diari Balears (15-3-09) d'una mestra que hi va assistir, agraeix la funció feta i demostra com també va ser un èxit entre els joves estudiants. El Teatre Principal té vuit-centes localitats i com a Barcelona també es varen acabar les entrades. Unanimitat en la crítica i diversitat d'opinions a la premsa mallorquina tot destacant el fenomen social que aquest espectacle va desfermar en els espectadors. A les llibreries de Palma s'exhaureixen els exemplars de la novel·la. Durant l'última setmana de representacions no hi havia dia en què un dels diaris mallorquins no fes menció o no dugués un reportatge de l'espectacle. I tant en Rafel, el director, com la protagonista, na Mercè Arànega, no se varen aturar de fer entrevistes en tots els mitjans de comunicació de l'illa.

Per l'última funció de Palma, dia 22 de març, l'Auditori de Sa Màniga de Cala Millor va organitzar conjuntament amb la delegació de l'Obra Cultural Balear de Sant Llorenç, una anada al teatre Principal per veure l'obra. Es va formar un grup de persones de tota la comarca, però sabem que tots els llorencins que varen tenir interès en veure

aquest espectacle també hi varen assistir altres dies i fins i tot alguns havien anat a posta a veure-la a Barcelona.

Ens agradaria reproduir alguns fragments del pròleg que signen Marc Rosich i Rafel Duran, tot explicant la versió teatral que varen fer i que ara ha editat Proa edicions.

"A l'hora de posar els fonaments a la nostra versió, no hem volgut caure en la temptació de seguir les passes de *L'ombra de la Seu*, el sainet teatral que Villalonga va escriure a partir de la mateixa anècdota de *Mort de Dama* i de la qual va ser el primer esbós. Les formes rígides del teatre antic que encotillen el sainet no ens convenien, feien olor de vell i nosaltres volíem que la nostra versió respirés la mateixa modernitat formal que la novel·la va demostrar en el temps de la seva publicació. D'aquesta manera, la sacsejada estructura en breus capítols que es troba al llibre, amb les seves anades i vingudes en l'espai i el temps, i les contínues digressions de la magra trama principal, s'ha traslladat a l'escena a través d'una dramaturgia impressionista, feta d'escenes breus on la coralitat i la diversitat de visions són constants. Per a nosaltres, la dramaturgia de *Mort de dama* és un mosaic en el qual cadascuna de les peces té el seu moment i encaixa amb la resta en un complex puzzle que té com a centre neuràlgic el llit on Dona Obdúlia espera l'estocada de la mort.

Un dels grans reptes que hem hagut de superar durant el procés d'escriptura de la versió ha estat l'atrancament de la veu del

narrador. Aquesta veu (el mateix Villalonga sota el pseudònim Dhey) és un dels elements crucials de la novel·la, perquè justament és allà on rau tota la càrrega filossòfica i tota la visió desencantada de la societat mallorquina. L'opció clàssica d'incloure un narrador ens tirava enrere per poc agosarada. Finalment bona part de les frases del narrador que ens interessaven han estat inoculades en els parlaments de diferents personatges, modificant molt sovint les paraules de Villalonga segons el perfil i la veu pròpia de cada caràcter, però conservant l'essència del pensament de l'autor. D'aquesta manera, sentiments o informacions que els personatges callen a la novel·la i que arriben al lector a través del narrador, els afloren de manera incontenible en la nostra dramatúrgia. Els casos més evidents són els d'Aina Cohen i Maria Antònia de Bearn, a les quals hem deixat que tot el turbulent món interior que amaguen sota les seves rígides façanes esclati en forma de monòleg.

La nostra dramatúrgia també ha trobat nous camins gràcies a la lectura de *L'hereva de Dona Obdúlia*, la continuació de l'acció de *Mort de dama* allà on l'havíem deixada. En aquesta seqüela, el personatge de Xim es converteix en l'amant d'una adinerada turista i així agafa forma més enllà de les minses pinzellades que el personatge tenia a *Mort de dama*. És prenen com a punt de partida aquesta relació amb la turista, que nosaltres ens hem imaginat que en l'adaptació Xim podia convertir-se en el guia i possible amant de l'escriptora anglesa Carlota Nell. De la mateixa manera, aprofitant que a *Mort de Dama* s'insinua que Xim i Violeta es coneixen i es tracten, també hem volgut fabular les suposades visites que Xim fa al camerino barceloní de la cupletista. Amb aquesta estratègia, Xim es converteix en un personatge que fa de pont entre el lilit de la moribunda Obdúlia i els escenaris més allunyats del barri antic, és a dir, el

Terreno i Barcelona. De retruc, els personatges de Xim, Carlota i Violeta creixen en complexitat i guanyen en entitat dins la nostra versió. A la novel·la, malgrat la importància crucial de tots tres per a la trama, no són res més que figures de pas, circumstancials. A l'adaptació teatral, però, s'han convertit en part fonamental de l'esquelet dramàtic i sovint, gràcies a què la mirada de tots tres està distanciada de tot el que succeeix a Dona Obdúlia, les seves rèpliques han acabat incorporant força fragments que originàriament pertanyien al narrador.

A la nostra dramatúrgia, també han acabat confluint materials no sorgits directament de la novel·la. Per exemple, al sànet *A l'ombra de la Seu* hem trobat diàlegs alternatius a moltes de les estampes del llibre, així com noves rèpliques i escenes que donaven més relleu a alguns dels personatges, com ara la pomposa visita que Don Enric de Valois fa a Dona Obdúlia de camí al Círculo, explosiva trobada que no ens hem pogut estar de rescatar. Tampoc no hem pogut evitar de posar en boca de Dona Obdúlia el categòric lema que apareix a la il·lustració del blasó familiar dels Montcada que acompanya l'edició de la novel·la:

"Déu no puc ser-ho.

Rei no vull.

Príncep, me'n ric.

Montcada som."

A més, tenint en compte que el personatge de Dona Obdúlia estava inspirat en la veritable tieta de l'autor, Rosa Ribera, també hem deixat caure dins la nostra dramatúrgia algunes frases i opinions sorgides de les *Falses memòries* del mateix Villalonga o de l'*Autobiografia* del seu germà Miquel."

En aquesta ocasió, en Rafel Duran ens explicava que va ser la direcció del Teatre Nacional qui l'hi havia encarregat que la versió fos en mallorquí, i per això va muntar una companyia d'actors formada per vuit catalans: Mercè Arànega (Dona Obdúlia) Margarida Minguillon (Dona Maria Antònia de Bearn) Àurea Màrquez (Miss Carlota Nell) Saskia Giró (Madò Tonina) Pep Sais (Metge vell/Marquès de Collera) Jaume Comas (Arxiduc d'Austria/Advocat regionalista) Jordi Vila (Enric de Valois/Director del Círculo) Miquel Bordoy (cotxer decrepit), nou mallorquins: Eva Barceló (Remei Huguet) Assun Planas (Pilar Gradolí) Margalida Grimalt (Marieta Gradolí) Aina Frau (Ramona Curt) Nies Jaume (Aina

Cohen) Llum Barrera (Violeta de Palma) Santi Pons (Director del diari El Adalid) Pedro Mas (Don Valentí) i Miquel Àngel Torrents (Metge jove) i 2 menorquins: Laura Pons (Dona Maria Gradolí) i Rodo Gener (Xim Puigdesaura).

Sabem que en la seva estada a Palma, la companyia (actors, director, tècnics, sastre, maquinistes i personal de caracterització entre altres) va demanar poder fer una visita al Parlament de les Illes Balears, antic Círculo Mallorquin on hi passen alguns fragments de la novel·la de Villalonga. La visita fou especial perquè només va estar dedicada a la història del Círculo i no al Parlament com s'acostuma a fer. També va ser convidada a visitar un casal privat del carrer de sant Roc, on hi havia habitat l'autèntica Dona Obdúlia de la novel·la, la tia dels Villalonga, Dona Rosa Ribera.

Al voltant de la representació el Teatre Principal va organitzar lectures, un col·loqui amb la companyia i un itinerari pel casc antic per tots els llocs on transcorre la novel·la de Villalonga. Encara no han acabat les activitats entorn a *Mort de Dama*, la Casa Museu Llorenç Villalonga de Binisalem organitzà una exposició sobre *Mort de Dama*, que romandrà oberta fins el 30 de setembre de 2009 i també divendres dia 15 de maig a les 18,30 hi ha organitzat per la mateixa casa museu Llorenç Villalonga un Itinerari literari titulat "*Llorenç Villalonga i Ciutat: els indrets de Mort de Dama*", recorregut conduït per Gaspar Valero per diferents indrets palmesans relacionats amb els escenaris de la novel·la i del seu autor, les places són limitades.

A hores d'ara la companyia encara fa gira. L'última funció serà el 22 de maig a l'Auditori de Sant Cugat. Però sabem de bona tinta que les entrades per la darrera funció de *Mort de Dama* es varen esgotar a principis de març. Un gran èxit per tot allà on passa. Enhorabona, per tant a en Rafel Duran i a tot el seu equip!

Bel Nicolai i Aina Simonet

NAIXEMENTS

* Dia 17 de març va néixer a Sant Llorenç en (o na) Nouraddine Amine, filla(a) d'en Moussa i n'Aixa. Enhorabona

* El 18 de març, a Sant Llorenç, va veure la llum en Salvador Galmés Morey, fill d'en Pedro i n'Antònia. Salut.

* El mateix dia, també a Sant Llorenç, va néixer en Carmelo Serrano Swiacki, fill d'en Carmelo i n'Edyta. Enhorabona.

* Dia 27 de març n'Antoni Riera i na Magdalena Gili tengueren un fill a Sant Llorenç i li posaren per nom Martí. Salut.

* El 2 d'abril va néixer a Sant Llorenç en Tifany Mischel Suntasig, fill d'en Milton i na Rosa. La nostra enhorabona.

* Dia 8 d'abril nasqué a Son Carrió na Laia Rosal Sastre, filla d'en Llorenç i na Sara. Que la vegem casada, si convé.

* El 7 d'abril va néixer a Sant Llorenç na Laura Soler Miquel, filla d'en Miquel de Son Pi i na Maria del forn de Can Sanson. La nostra enhorabona.

* Dia 10 d'abril, a Sa Coma, va néixer na Claudia Rodríguez Sánchez, filla d'en Juan i na Maria José. Enhorabona.

DEFUNCIONS

* El dia 4 d'abril ens va deixar en Gabriel Servera Font, el llorençí que fa anys havia iniciat l'agència de transports en el poble. Tenia 89 anys. Descansi en pau.

* A conseqüència d'una greu malaltia, el 19 d'abril va acabar la seva vida na Maria Galmés Soler, una llorencina de 66 anys que havia dedicat la vida als brodats. Al cel sia.

* El dia 16 d'abril va morir a Son Carrió en Llorenç Galmés Nicolau, als 80 anys d'edat. Al cel sia.

* El dia 19 d'abril, després de patir un ictus cerebral, va morir a Sant Llorenç en Guillem Caldentey Galmés, *Pinxo*, als 51 anys d'edat. Tot i que regentava un estanc

a Cala Rajada, sempre es va dedicar a l'art. De fet, va compartir la seva primera exposició amb Guillem Nadal, als anys 80. Al cel sia.

NOCES

Dia 5 d'abril es casaren en Joan Ginard Pasqual, manacorí, i na Maria Antònia Gelabert Nicolau, llorencina. Enhorabona.

Perquè deim sí al tren tram en superfície

Dos mesos després que la Conselleria de Mobilitat anunciàs que la seva aposta, vists els informes tècnics, és passar el tren d'Artà per Manacor en superfície, la *Plataforma en Defensa del Tren* voldríem, com a grup organitzat de gent de Capdepera, Son Servera, Artà, Sant Llorenç, Son Carrió i Manacor, poder fer sentir la nostra veu, sense retòrica ni ambigüitats:

La Conselleria de Mobilitat s'ha equivocat perquè no ha donat la informació d'hora i ha deixat que el desconeixement d'uns i els interessos d'uns altres omplissin Manacor de mitges veritats, mentides malintencionades, dubtes i por. Així, és normal que els veïns més propers es mostrin contraris a la proposta, però els demanam que s'informin i no es deixin manipular.

Un tren tram és un tren elèctric que dins els pobles i ciutats es comporta com un tramvia, circula a menys de 50 km/h, té una alta capacitat de frenada i no necessita barres de seguretat. Per tant, és un element que no xapa, no és perillós i no molesta.

Que el tren tram passi en superfície creim és la millor opció per a tots els manacorins, els comerciants en especial, i també per a tots els futurs usuaris de Sant Llorenç, Son Carrió, Artà, Son Servera i Capdepera.

Soterrar el tramvia a Manacor, com demana el batle Pastor, suposaria un malbaratament de doblers públics. Volem que la Conselleria inverteixi aquests doblers en l'extensió de la xarxa i millora de l'actual. No volem que enterrin els doblers de tots. I suposam que els veïns del passeig tampoc no voldrien suportar dos anys d'obra de soterrament.

La proposta de la *Plataforma un passeig sense tren* que demana que els usuaris de tren que vinguin d'Artà amb el tren tram baixin a la plaça Madrid, pugin a un bus que els dugui a l'estació i que aquí pugin al tren per anar a Palma va en contra de l'eficàcia del transport públic, a més de ser una mostra d'egoisme pur: voldrien ells, en anar a Palma en tren, devers Inca baixar-ne, pujar a un bus i passats 1,6 km tornar a baixar i pujar de nou al tren?

Plataforma en Defensa del Tren

La demanda de la Consellera Insular de Medi Ambient, i regidora a l'oposició a Manacor, Catalina Julve, diu poc a favor del seu càrrec: treure el tren per defora del poble suposaria un consum molt gran de territori i allargar el temps de recorregut del tren per arribar d'Artà a Manacor. Suposaria l'expropiació de terrenys a uns veïns que ja han patit la fragmentació que ha fet el desviament del torrent i la construcció de la ronda nord.

A tots aquells que ara, onze anys després de la primera Marxa, troben que hi ha alternatives al tren, volem dir-los que nosaltres creim que sí, que també s'ha de fer una bona xarxa d'autobusos que arribin on no pot arribar el tren, però que la línia de Llevant ha d'existir perquè els ciutadans del Llevant no som de segona i tenim dret a poder emprar el tren com a mitjà de transport públic, eficient i útil. Així funciona als llocs on ens hauríem de mirar: xarxa de tren amb xarxa de busos complementària.

Aquesta és la nostra opinió.

Formentera

Pau Quina

Durant les passades festes de Pasqua vaig tenir la sort d'anar de vacances a tot un paradís. Segur que el coneixeu, ja que és l'illa més petita de les Pitiüses (només té 82 quilòmetres quadrats i 7.500 habitants, sense comptar els turistes). Com ja haureu endevinat, es tracta de Formentera. Idò resulta que hi vaig passar set fantàstics dies amb companyia del meu bon amic Pedro Fullana (més conegut al poble com "Es Notari", perquè estudia aquestes oposicions) i na Mònica, la seva al·lota. A continuació us descriuré un poc el viatge (sobretot les sensacions que em va transmetre el lloc) i els racons més emblemàtics que s'hi poden trobar.

Primer de tot, us recoman que, si decidiu anar-hi, eviteu els mesos de juny, agost i principis de setembre ja que l'illa perd el seu encant a causa de l'aglomeració de gent que intenta gaudir de les platges (definitivament no tot són beneficis amb això del turisme). I no us preocupeu pel fred, jo hi he anat a ple abril i hi he pogut fer dos banys sense posar la pell de gallina. Com a segon consell, oblidau-vos de cotxes i motetes. El millor mitjà de transport per conèixer i enamorar-te de la Pitiüsa petita és la bicicleta (o si disposau de bones cames, com ara els Trescadors, a peu) ja que així pots endinsar-te per les camades (moltes,

per sort, sense asfaltar, no com les nostres de Son Dragó) i mirar al detall el paisatge que t'envolta. A més, si en el món tots els camins duen a Roma, a Formentera tots duen a la mar, per la qual cosa no hi ha pèrdua. Pots passejar-t'hi ben tranquil sense mapa, ja que cada dos per tres et trobes una platgeta verge o un penya-segat amb vistes al mar.

I alguns em direu: Què podem visitar en una illa tan petita? Per exemple les seves nombroses platges cristal·lines: les de Migjorn (més marronetes i arenoses) o les d'Illetes (més blanquetes i situades totes a una estreta punta; separades només per quatre roques). També podem veure els fars de la Mola i de Barbaria (situats als dos extrems de l'illa), des d'on pots admirar la mar immensa i les illes del Vedrà o la mateixa Eivissa; la marina que domina tot el terreny: dunes, pins, fonoll marí, savina...; els estanyes Pudent i des Peix; les simpàtiques sargantanes (algun dia qualche científic m'haurà d'explicar per què a Mallorca no han arrelat amb la mateixa força), i fins i tot, si us agrada enfangar-vos per estar més atractius, hi ha l'eròtica illa de s'Espalmador (famosa per aquella escena pujada de to de Lucía y el sexo). Com podeu comprovar, hi podeu trobar de tot i molt. Però és que nosaltres encara vàrem dur la sort d'escollir una època de l'any perfecte. El temps va acompanyar moltíssim (excepte algun dia de cert vent, el qual va dificultar les pedalades) i les platges estaven solitàries. No sabeu la grata sensació que dona estar a un cap a Illetes i veure com en tot l'arenal no hi ha una sola ànima, com si estassis perdut enmig del no-res a la manera de Robinson Crusoe. Va ser com tornar enrere, en aquell

Una de les simpàtiques sargantanes

temps (que, a més, jo mai he viscut) en què no hi havia cotxes, ni fàbriques, ni autopistes. Només platges, marina i les bicicletes. Mirau si hi havia poca gent (fins i tot a les carreteres) que ens permetíem el luxe d'anar cada vespre a fer una copa amb els nostres vehicles de dues rodes (i els corresponents petos reflectants, com no). Fins i tot un dissabte vàrem anar de marxa a pedalejades (encara que també comptàvem amb l'ajuda d'alguna caipirinha) d'Es Pujols a Sant Ferran, i d'aquí a Sant Francesc, per arribar finalment a la nostra cabanya devers les cinc del matí. Tota una experiència nocturna inimaginable en qualsevol altre lloc.

Com deia, idò, varen ser set dies en els quals semblava que ens havíem fugat a una època passada, sensació la qual va augmentar quan arribàrem a Eivissa: cotxes, botzines, fum, gent acaramullada per aconseguir la millor butaca en el vaixell, nins que cridaven de mala manera sense que cap pare els digués ni mu.... En resum, retornarem a la civilització, és a dir a la dura realitat i la quotidianitat de cada dia. Però segurament per haver-hi una cosa (les vacances, els paradisos) fa falta l'altra (el dia a dia, la civilització). Són les dues cares d'una mateixa moneda que es necessiten per existir. Si no, les vacances i els paradisos, es convertirien en una quotidianitat més. Ni més ni manco.

Frase del mes: Un déu premia al seu deïxeble amb una illa, alabant la seva llum i bellesa, però l'adverteix: "Aquesta illa, sense els seus habitants, seria el mateix Paradís." (Miguel Veny Torres, en una carta al director de Diario de Mallorca).

Vista de l'illa del Vedrà des de la Pitiüsa menor

Trenta anys de democràcia municipal

Ignasi Umbert

El passat dia 19 d'abril es van complir 30 anys de democràcia municipal. Els ajuntaments, després de més de quaranta anys, tornaven tenir uns representants elegits democràticament pel poble. Les eleccions havien tingut lloc quinze dies abans i les urnes havien donat el seu veredict. La gran majoria de la gent elegida era completament nova i sense experiència en la tasca política, però tenien una gran il·lusió per a canviar aquella inoperància en què s'havien convertit la gran majoria dels ajuntaments controlats pels poders fàctics que abundaven a molts de municipis i ciutats i, especialment, els de les zones costaneres, que durant els darrers vint anys (1960-1979) havien crescut de manera desmesurada i sense control. La pressió del capital havia produït mals irreversibles a les nostres costes i els costos per a arreglar aquell desgavell suposaven milers de milions, i els ajuntaments funcionaven amb pressuposts de misèria; per tant, era molt difícil poder dur endavant polítiques que atuessin aquella fam constructora i de destrossa de les nostres voreres de mar. Les lleis seguien essent lleis franquistes i canviar-les no era cosa de dos dies, sinó ben al contrari ja que les eleccions al parlament, on no hi havia cap grup que tingués la majoria, feien que la gran majoria haguessin de pactar-se i això allargava els processos de modificació de les lleis, però, així i tot, es varen fer avanços significatius.

Sant Llorenç era una còpia de molts dels altres municipis anomenats turístics, on les excavadores i el ciment, a més dels arquitectes o enginyers, no havien tingut massa seny a l'hora de dissenyar els seus plans urbanístics i així vèiem com, per exemple, Sa Coma es convertia en un vertader laberint, on les primeres línees de la nostra costa imitaven els grata-cels de Nova York i els carrers, estrets, seguien els mateixos esquemes de quaranta anys enrera i, en molts

casos, els serveis -depuració d'aigües, aparcaments, zones verdes, etc.- es varen haver de fer quinze o vint anys després, quan tot ja estava construït i era impossible poder modificar res; era el que hi havia.

El pressupost del que disposava el nostre Ajuntament era, el 1978, de quinze milions i mig de pessetes, el qual, per qüestions tècniques i per manca de temps, va haver d'ésser prorrogat per al 1979; l'any següent, el 1980, es va aconseguir doblar-lo i el 1982 ja sobrepassava els setanta milions de pessetes. La modificació i actualització d'algunes taxes, com foren les plusvàlues, les llicències d'obres, la taxa del cablejats de Gesa, etc. foren la base principal per a aconseguir el finançament necessari per al funcionament del nostre Ajuntament i la possibilitat de poder dur endavant algunes de les propostes incloses en els diferents programes electorals dels grups que s'hi presentaven (no tots perquè això difícilment es pot aconseguir). L'obertura de la Biblioteca Municipal, la construcció d'una escoleta per a infants a Cala Millor, la construcció i enjardinament d'una zona de platja (Parc de la Mar), l'asfaltat dels patis dels col·legis de Sant Llorenç i Son Carrió, la modificació de la plaça de l'Ajuntament (avui ja s'ha tornat modificar), la construcció d'un gran magatzem municipal per a tenir-hi tot el material de la brigada municipal, la creació de la brigada d'obres, el canvi de nom d'un gran nombre de carrers i la seva traducció a la nostra llengua, etc. foren algunes de les accions que es varen dur a terme durant aquella primera legislatura.

Certament, tots els que vàrem participar

en aquell primer consistori teníem moltes ganes de fer feina, quasi tot estava per fer i no teníem ni un duro -avui diríem, ni un euro-, però teníem molta il·lusió, i ja no dic els que havíem lluitat dins la clandestinitat per a aconseguir que la democràcia fos la senya d'identitat del nostre país i pensàvem que no podíem fallar, no podíem donar motiu perquè els ciutadans tornéssim demanar un altre salvador com el general Franco o, pitjor, el tinent coronel Tejero, un enyoradís del vell règim feixista que durant quaranta anys havia governat Espanya amb mà de ferro. Era molt el que ens hi jugàvem i era necessari procurar fer les coses ben fetes. De llavors han passat trenta anys i penso que Espanya ha avançant, ha millorat i el nostre poble avui gaudeix de moltíssimes més coses, sense que això vulgui dir que tot ja està fet, perquè no és així, queden moltes altres coses per a fer si volem anar avançant però caldria que la gent jove s'anés incorporant a les tasques municipals, aportant les seves idees i sabers, que no es quedés dins els cafès criticant els polítics de torn i no fer res per a intentar fer-ho millor, això és molt bo de fer.

Finalment, cal dir que el passat dia 4 d'abril, al Teatre Principal de Palma, va tenir lloc un acte de reconeixement per part del Consell Insular de Mallorca a tots els qui el dia 19 d'abril de 1979 foren elegits batles dels 52 municipis de Mallorca i els varen lliurar una medalla commemorativa, al qual vaig tenir el plaer i l'honor de assistir-hi com a primer batle democràtic del nostre poble després de quaranta anys de dictadura.

Ignasi Umbert

FONTANERIA**JOAN MIQUEL**

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

Sa talàia d'Alcúdia-penya Roja-puig Romani

Joana Gomila Torres

nord de la serra de Tramuntana (puig Tomir, cuculla de Fartàritx, puig Major ...).

Els més valents pujam a la talàia d'Alcúdia trepant al seu cim, d'un 446 m d'alçada. Hi ha els restes d'una torre de defensa que es va construir al s. XVI però es destruí l'any 1936 degut al seu llarg període d'abandonament.

Cal afegir una nota històrica d'interès: la construcció d'aquesta talàia conjuntament amb les altres torres és que estan situades a punts estratègics del litoral mallorquí per vigilar la costa i transmetre avisos de perill d'atacs d'enemics (pirates turcs i nord-africans). Ho feien amb senyals de fum de dia i de foc al vespre. Les notícies eren re-budes a Alcúdia i les difonien al centre de comandament, fins a Palma de Mallorca.

La primavera ja és aquí! I per donar-li la benvinguda, de bon matí, partirem cap a l'extrem nord-est de l'illa; espai natural protegit amb restes de construccions emprades per la vigilància duta a terme a tota la costa mallorquina desde temps immemorials.

L'excursió d'avui la començam a la platja d'Alcanada, amb les seves aigües tranquil·les i una petita illa anomenada Illa d'Alcanada; on hi consta un petit far que il·lumina tota la costa quan el sol es pon.

Vorejam la costa entre pinars i ens aturam a berenar (això que no falti!) a una petita platgeta de pedra i algues, disfrutant dels primers raigs de sol del matí.

Seguim avançant vora la costa divisant tota la badia d'Alcúdia i al fons les muntanyes d'Artà, sobresortint el cap de Ferrutx.

Deixant el mar al nostre darrera, agafam un camí a l'esquerra i ens adintrem a un pinar aprofitant la poca ombra que ens depara l'excursió d'avui.

Arribam al coll de na Benet, per iniciar una forçada pujada cap a la talàia d'Alcúdia.

La vegetació baixa, bàsicament garriga i ullastre, juntament amb un terreny rocós i pelat ens permet veure que anam recorrent la península d'Alcúdia, que divideix les dues grans badies, la d'Alcúdia i la de Pollença. I al mateix temps observam la part

Un poc més avall del cim hi trobam dos refugis, un d'ells mig esbucats mentre que l'altre es troba en millor estat de conservació.

Ens disposam a baixar per un camí estret fent ziga-zagues i seguim vorejant la costa, però ara contemplat la badia de Pollença. Seguint aquest camí ens ajupim per adintrar-nos a una roca foradada per l'acció de l'home, on hi ha una barana de fusta a l'entrada i a l'altre costat un tram que hi ha una cadena de ferro per poder-se agafar degut a la proximitat d'un gran precipici que no deixa indiferent ningú.

Després d'una lleugera ascensió arribam a la penya Roja, anomenada també la penya des Migdia (335 m), on hi ha un canó (canó des Moro) que fou construït l'any 1603 i restaurat a principis d'aquest segle. Hi consta una placa que hi figura que el canó fou projectat

per Joan Binimelis, matemàtic i astrònom mallorquí, que volia perfeccionar tot el sistema de vigilància.

Ens dirigim cap al puig Romani (387 m) dalt del qual podem contemplar la platja del Coll Baix, amb obscura arena envoltada per uns grans penya-segats.

Es l'hora de dinar, sense que hi falti un bon cafet i les herbes dolces per donar-nos forces per poder continuar la caminada. Ja només ens queda agafar el mateix camí de baixada arran la costa que ens porta a un descens per una pista forestal que ens durà a l'ermita de la Victòria, petit santuari situat a una gran esplanada, en què hi ha la patrona de la ciutat d'Alcúdia, la Verge de la Victòria.

Després d'haver-nos refrescat amb un bon gelat o refresc, uns baixant per carretera i d'altres per una torrentera, arribam a una petita platja amb el seu encant propi de pedretes anomenada s'Illot.

Després d'haver pujat als tres cims més alts de la zona, posam punt i final a la nostra excursió d'avui; i amb nostàlgia, una vegada asseguts dins l'autocar, contemplam la darrera imatge que ens quedarà gravada del pinar, la mar blava i l'horitzó tallat per la península de Formentor i amb les ganes de tornar a començar-la de bell nou.

Fins la pròxima sortida!

A sa cumbre d'es G-20 decidiren que passava d'hora d'acabar amb sos paradisos fiscals, perquè són tot lo contrari de sa transparència que diuen que hauria de tenir es capitalisme. Hi estic completament d'acord, perquè no és just que facin es negocis dins canastra i llavonses només siguem noltros es qui paguem ets impostos. Però tenc tres preguntes per fer-los.

Una: Com ho faran perquè uns països que viuen d'això deixin d'admetre dobbers?

Dues: Anglaterra també lluitarà contra Gibraltar?

Tres: Ets esportistes que tenen es domicili fiscal a un paradís d'aquests, deixaran de representar es seu país a ses competicions internacionals? Qui jugarà, idò, a sa selecció espanyola de futbol? I es tennistes de sa copa Davis?

Problema: Tenint en compte, primer, que en Bermejo va haver de dimitir de ministre perquè havia anat a caçar amb en Garzón; segon, que Javier Vieira, president des Tribunal Superior de Justícia de Madrid -que ha de jutjar es *cas Correa*- va anar a dinar amb Francisco Granados -número tres d'Esperanza Aguirre i imputat p'es mateix cas- es dia abans que es fes públic s'escàndol de corrupció; i tercer, que es dirigents d'es Partit Popular troben que aquest dinar entra dins sa normalitat i que no hi importa que dimiteixi ni que destituesquin ningú, calcular: Sa longitud de sa barra d'es dirigents d'es PP i es coeficient de duresa de sa seva cara.

Passejant per foravila, ara que es temps s'ha allargat, he reparat que han esquitxat moltes parets, perquè s'herba comença a groguejar i a mustiar-se; supòs que deu haver estat cosa de s'Ajuntament, perquè n'hi ha pertot arreu, encara que també podria ser que fossin alguns propietaris de ses finques es qui s'haguessin decidit a donar *botella verda*.

És una gran idea que s'ha duit a terme en es moment més oportú... si volien empenyar sa gent: en plena temporada de cercar caragols i espàrecs.

Si s'herba fa nosa per passar o per veure-hi, no comprèrem una desbrossadora grossa? O s'estimen més matar es caragols i ets espàrecs i exposar sa gent a intoxicacions?

Ara que Andalusia ha rebut més de mil milions d'euros en concepte de *deute històric*, que cada habitant d'Extremadura aconsegueix més del doble que es de ses Balears per part de l'Estat i es des País Basc més del triple, sa vicepresidenta des Govern mos surt amb què s'han d'haver acabat ses reivindicacions autonòmiques, que ha arribat s'hora de cooperar i fer costat en tot i per tot a s'Estat espanyol per sortir de sa crisi.

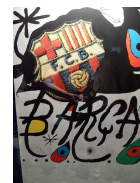

De lo que per ventura ha arribar s'hora és d'acabar de fer es colló i d'apuntar-mos a ses files d'ets independentistes, perquè tothom, tant es PP com es PSOE, mos han pres per beneits i només se'n riuen de noltros. Lo que han de fer és complir sa llei, expressada a s'Estatut.

S'Ajuntament de Girona ha aprovat una ordenança que obliga tots es propietaris de cans a treure'ls a passejar almanco cada sis hores, i estableix unes llargàries mínimes i màximes de sa cadena per subjectar-los; confii que a Sant Llorenç també l'implantin a s'Agenda Local 21.

Vet-aquí una mesura encertada que ajudarà a sortir de sa crisi: ara hauran de posar un municipal davant cada casa que tengui ca i l'hauran de dotar de rellotge, cinta mètrica, plagueta i llapis (amb es torns corresponents, que llavonses es sindicats s'afuen). Així no quedarà pràcticament ningú a s'atur, podran venir més immigrants per fer de controladors canins i ses ferreteries, ses rellotgeris i ses papereries se faran d'or.

A hores d'ara no sé si el Barça guanyarà sa lliga, sa copa del Rei o sa lliga de *Xampinyons*, perquè encara ho pot guanyar o perdre tot. Lo que sí sé és que enguany he passat gust de veure futbol i a això ja no m'ho pot prendre ningú.

I si a una persona li agrada aquest esport, sigui o no *culer*, davant es joc que fan aquests jugadors no pot més que treure's es capell i, fent una reverència, exclamar: *chapeau!*

Crec que quan acabin es pla d'embelliment que fan a quatre carrers d'es centre de Sant Llorenç quedaran preciosos, amb so pis uniforme i moltes façanes amb sa cara ben neta.

Si per una d'aquelles coses quedaven quatre eures aperduats, no podrien tapar es caramull de clots que hi ha a molts d'es carrers que no han tengut sa sort d'esser inclosos dins aquest pla? I és que passar d'uns carrers an ets altres pareixerà que canviem de poble, uns tan arregladets i ets altres tan abandonats.

Tos aquests manacorins que demanen que es nou tren d'Artà s'aturi a s'entrada de Manacor i es passatgers pugin a un autobús que els dugui fins a s'estació per agafar es tren de Ciutat, estarien disposats a fer lo mateix en esser a Inca?

A més: Si es tren va passar durant més de cinquanta anys per allà mateix, seria lògic que ara expropiassin terrenys a altres manacorins perquè es comerciants els agrada més així?

Cadena humana el 9 de maig com a resposta als atacs a la llengua

L'Obra Cultural Balear ha anunciat la seva resposta a la campanya d'atacs a la llengua impulsada des del PP i des de determinats sectors socials. L'entitat farà una cadena humana el proper dissabte 9 de maig amb el lema "Drets per la llengua", per emfatitzar la seva voluntat de respondre a les agressions amb una important mobilització popular. En aquest sentit, Jaume Mateu ha fet públic un decàleg en que l'OCB es posiciona davant l'actual context de criminalització dels drets lingüístics dels ciutadans. En aquest sentit, davant la nova campanya orquestrada d'atacs a la llengua pròpia de les Illes Balears i als seus parlants, l'Obra Cultural Balear vol posar de manifest que:

1 - Des d'ara mateix, l'OCB fa responsables els membres de l'actual direcció del Partit

Popular de qualsevol conflicte lingüístic i de qualsevol discriminació cap als ciutadans de les Illes Balears que exerceixin el seu legítim dret a expressar-se en la llengua pròpia.

2 - L'OCB defensarà, com ha fet al llarg de la seva història, els drets i la dignitat dels catalanoparlants a través de tots els mitjans democràtics possibles. L'OCB considera inacceptable que determinades forces polítiques i socials neguin, de facto, la plenitud de drets de l'única llengua pròpia de les Illes Balears.

3 - L'OCB rebutja, així mateix, l'actitud dels sectors extremistes que volen limitar la llibertat dels ciutadans a conèixer la llengua pròpia de l'arxipèlag.

4 - L'OCB crida a tota la ciutadania de les Illes Balears a afegir-se al procés de normalització lingüística i a rebutjar les actituds contràries al coneixement i a l'ús de la llengua catalana.

5 - L'OCB demana a la societat civil de les Illes Balears que faci feina per contrarestar la campanya de mentides, tergiversacions i ocultacions que pretén restringir el dret dels ciutadans a relacionar-se en català amb l'administració pública.

6 - L'OCB rebutja les actituds que posen en perill la convivència i la pau social.

7 - L'OCB insta a totes les forces polítiques a respectar el consens en matèria de política lingüística establert durant el període democràtic, plasmat en l'Estatut d'Autonomia de

les Illes Balears i en la Llei de Normalització Lingüística

8 - L'OCB demana a la ciutadania de les Illes Balears, a la societat civil i a totes les forces polítiques democràtiques que uneixin esforços a favor de la convivència lingüística i que aïllin políticament els sectors que promouen la confrontació social.

9 - L'OCB demana a tots els ciutadans de Balears que participin en les assemblees informatives que es faran pròximament a tots els municipis de Mallorca.

10 - L'OCB convoca tots els ciutadans a participar a la gran cadena humana pels drets lingüístics que es formarà a Palma el proper dissabte 9 de maig.

El portaveu de l'entitat, Tomeu Martí, ha reivindicat el dret que tenen els ciutadans a fer servir la llengua catalana i ha rebutjat la campanya demagògica actual. Segons Martí, el que és lamentable és que, 30 anys després de començat el procés de normalització lingüística, aquests drets lingüístics encara no estiguin garantits. El coordinador també ha anunciat la celebració d'assemblees als municipis de Mallorca per informar sobre la iniciativa i ha fet una crida a tota la població a respondre amb calma i de manera reflexiva a les agressions contra la llengua pròpia dels mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterers.

Obra Cultural Balear

Un violinista en el metro

Un home es va asseure a una estació de metro de Washington el 12 de gener del 2007 i va començar a tocar el violí. Durant els següents 45 minuts va interpretar sis obres de Bach i un milenar gros de persones va passar per davant ell, gairebé totes quan anaven a treballar.

Varen passar tres minuts fins que algú es va returar davant ell i quatre fins que va rebre la seva primera donació: un dòlar que una dona li va donar sense aturar-se a escoltar. Un poc més tard un home es va recolzar a la paret i va escoltar una estoneta, però va mirar el rellotge i va continuar el seu camí.

Qui més hi va parar esment va ésser un

nin de 3 anys. La seva mare l'estirava pel braç, apurada, però el nin es va plantar davant el músic i quan sa mare se l'enduia, ell s'anava girant per mirar l'artista. Això es va repetir amb altres nins però els pares, sense excepció, els obligaren a seguir la marxa.

En els tres quarts d'hora següents només set persones s'aturaren i altres vint donaren dobbers sense interrompre el seu camí. El violinista va recaptar 32 dòlars i, quan se'n va anar, ningú se'n va tèmner ni aplaudir.

Ningú ho sabia, però el violinista era Joshua Bell, un dels millors músics del món tocant les obres més difícils que s'havien escrit en un violí Stradivari de 1713 que valia 3'5 milions de dòlars. Dos dies abans,

en el Boston Symphony Hall, les entrades per escoltar-lo valien 100 dòlars de promig.

Això és una història real, organitzada pel diari The Washington Post com a part d'un experiment social sobre la percepció, el gust i les prioritats de les persones. La consigna era: en un ambient banal i a una hora inconvenient, percebem la bellesa? Ens aturam a apreciar-la? Reconeixem el talent en un context inesperat?

Una de les conclusions d'aquesta experiència podria ésser la següent: Si no tenim un instant per aturar-nos a escoltar un dels millors músics interpretant la millor música escrita mai, quines altres coses importants ens estam perdent?

(Tramès per Guillem Mesquida)

Aina Maria Darder: el llarg trajecte d'Uruguai a Sant Llorenç

N'Aina Maria Darder va néixer a Buenos Aires (Argentina) l'any 1958. Son pare, Pedro Darder, va néixer a Manacor i va emigrar a l'Argentina l'any 1950. Sa mare va néixer a Sabadell i es va establir a l'Argentina l'any 1949, juntament amb son pare i sa mare.

N'Aina Maria parla un català perfecte, ja que a Uruguai era la seva llengua familiar (de petita i de fadrina). No havia estat mai a Espanya fins que amb la seva família varen decidir establir-s'hi ara fa set anys.

Molts dels lectors d'aquesta entrevista coneixeran també el seu marit, en Washington, que treballa a l'empresa Econar, i fa feina habitualment per Sant Llorenç.

Aina Maria, com es coneixen ton pare i ta mare a l'Argentina?

Els es coneixen a través del Casal Català de Buenos Aires. Una cosina de mon pare, que era molt amiga de ma mare perquè havien fet la travessia juntes des d'Espanya, els va presentar.

Quants anys viuen a Argentina?

Mon pare i ma mare, uns vuit anys. Després se'n van a Uruguai per muntar un negoci, a Montevideo, que és la capital del país.

Quants anys tenies quan anau a viure a Uruguai?

Jo només un any. Hi vaig viure fins que tenia vint-i-quatre anys, que és quan em vaig casar amb en Washington i vàrem tornar a l'Argentina, perquè a Uruguai no era fàcil. La feina meva, que era fer sabates, s'anava acabant. Fins aleshores hi havia molta exportació de sabates des d'Uruguai, però de cop i volta es va acabar...

Com era la vostra vida a Buenos Aires?

En Washington era taxista a Buenos Aires, que és una gran ciutat, amb molt d'estrès, perquè és imponent. Jo, amb els nins petits, vaig estar tres o quatre anys sense fer feina.

Com a gran ciutat, aleshores tenia una

vida teatral molt important. La gent sortia a sopar, al teatre; en aquell moment, a Buenos Aires es vivia de nit. Els restaurants estaven a tope, hi havia quatre i cinc funcions de teatre...

Els veïnats que teníem varen ser com la família. Encara ara ens enviam correus electrònics.

A Buenos Aires hi viviu deu anys, amb els vostres dos fills. Per què tornau a Uruguai?

Per una qüestió familiar tornam a Montevideo. Ma mare havia mort, mon pare ens necessitava, els meus sogres havien tornat molt grans. Als meus fills els agradava Uruguai, perquè hi anàvem sovint de vacances. Es tarden unes quatre hores en ferry per anar de Colonia (que és una altra ciutat d'Uruguai) a Buenos Aires (Argentina). En aquells deu anys que vàrem viure a Buenos Aires anàvem a Uruguai una vegada a l'any.

Quants anys estau a Montevideo?

Del 1991 fins al 2002. Els primers anys ens va bé, com a gent treballadora... Uruguai és un país molt petit. Durant molts anys el país s'havia preparat per exportar. Els empresaris s'havien endeutat molt per poder preparar les fàbriques, amb maquinària. Hi va haver grans devaluacions de la moneda; i la indústria i la feina es varen acabar tot molt aviat. Els darrers cinc anys varen ser molt dolents, entre 1996 i el 2002.

Quina era la situació del país quan vàreu decidir venir a Mallorca?

La inflació s'havia disparat. No hi havia feina per enlloc. En realitat, més que per al meu marit i per mi, ho vàrem fer pels nostres fills, perquè ells sí que no tenien futur allà.

Vàreu pensar venir a Mallorca de tot d'una o vàreu pensar altres llocs?

A partir del 1993, mon pare solia venir a Mallorca cada dos anys, a veure la seva germana, que havia estat cinquanta anys sense veure. Ell ens contava la situació de Mallorca. Per a ell, Mallorca havia fet molts de canvis. Ell va quedar encantat amb el canvi que Mallorca havia fet.

Ara bé, com que ell ja tenia una setantena d'anys, vàrem enviar un membre de la família, que era la meva germana Francisca, que va venir tota sola, sense el seu home ni la seva filla. Tots els altres vàrem quedar amb el cor estret, per saber com li aniria. Ella era l'única que ens podria dir la veritat. A Uruguai, molta gent que ha emigrat, quan torna t'explica meravelles del país on ha anat, que no es corresponen amb la realitat.

Necessitàvem una persona de molta confiança que ens digués com eren les coses aquí. Venir a Mallorca no era com anar a viure a l'Argentina, que està molt més a prop. A més, nosaltres ja teníem una edat; no érem tan joves com quan vàrem anar a l'Argentina. Necesitàvem qualcú de la família que ens digués si era viable o no.

Na Francisca va estar tota sola a Mallorca durant un any, sense el seu home ni la seva filla.

Com li va anar a la teva germana Francisca?

El començament li va ser molt difícil. Ella no venia encara amb tots els papers arreglats. Després, va veure que hi havia possibilitat de feina. Ens va dir que no ens faríem rics, que faríem molta de feina, però que podríem viure bé, i que els nostres fills tindrien un futur.

Què va fer la teva germana? Vos ho va contar en persona, és a dir, va tornar a Montevideo, o vos ho contava per telèfon?

Principalment a través de carta. Ella ja no va tornar. El seu home, la seva filla i el meu pare varen ser els primers a venir a Mallorca. Na Francisca va fer feina durant tot un any per poder pagar els passatges dels tres. La meva germana vivia a ca una tia, a s'Illot, i

així no havia de gastar en lloguers, i podia estalviar els doblers per als passatges.

La tia Catalina és l'única tia que ens queda, i és germana bessona de mon pare. Mon pare va morir aquí fa tres anys.

Quin any vàreu venir? Vàreu venir amb tota la família? Ha quedat família a Uruguai?

Vàrem venir l'any 2002, tots quatre junts (els meus dos fills, el meu home i jo mateixa). De la meua part, no m'hi queda família. De la part del meu home, tots.

Per què parles tan bé català, si amb més de quaranta anys mai no havies estat ni a Catalunya ni a Mallorca?

Perquè a ca meua érem ma mare i els padrins, que eren catalans. A dins ca nostra no es parlava res que no fos català. A l'escola li deien a ma mare que no entenien per què jo parlava d'una manera que les mestres consideraven rara. Molt rara! A més a més, nosaltres vivíem al camp, mon pare era capatàs a una bodega de vi, i, per tant, realment nosaltres estàvem totes soles.

La visió que ton pare t'havia transmès de Mallorca era la mateixa que et vares trobar quan vares arribar? Hi havia una certa idealització de Mallorca en com te la contava ton pare?

La gent de Mallorca i Mallorca no em varen decebre gens. Estic molt agraïda a la gent i n'estic molt contenta. La gent mallorquina que hem conegut ens ha ajudat moltíssim. En realitat, la Mallorca que he trobat ha estat millor de la idea que jo en tenia, ho dic sincerament, ho pens tot lo dia.

Al principi, la gent posa una mica de distància. Però tan aviat com et coneixen i veuen que ets bona persona, t'ajuden absolutament en tot. S'ha de saber esperar-los, als mallorquins; que vegin que un té bones intencions...

Què ha estat el més complicat a l'hora d'instal·lar-vos? Trobar feina? La paperassa administrativa?

La paperassa administrativa. Gràcies a Déu ara ho tenim tot resolt. Els meus fills i jo tenim nacionalitat espanyola, i el meu home ho té gairebé tot a punt, només estam pendents de rebre els papers.

Els meus fills i jo ho vàrem tenir molt fàcil. El meu home ho va tenir molt difícil. Vàrem haver d'inscriure el nostre matrimoni a Madrid. Si ara demanes un certificat a Madrid el reps al cap de cinc mesos. A cada moment has de demostrar que continues casat. Ho

entenc, perquè com que hi ha el frau dels matrimonis de conveniència, al final també hem de pagar els que no en som culpables. Darrerament, la vaga dels Jutjats ha endarrerit moltíssim els papers del meu home.

T'has sentit ben acollida? Ha estat fàcil integrar-vos a la vida de Mallorca?

Tant jo com el meu home ens hem sentit molt ben acollits. Per a mi ha estat molt fàcil integrar-me, per al meu home també. Per als meus fills ha estat una mica diferent. El meu marit i jo vàrem anar a viure a Sant Llorenç i ens vàrem integrar amb els mallorquins. En canvi, els meus fills varen anar a viure a la costa, on hi ha més gent de fora de Mallorca. Ells tenen més tracte amb gent argentina i estrangera.

Què enyores d'Uruguai?

Jo no enyor res. És la veritat. A la família del meu home, molt. Per anar-te'n d'un país t'has de preparar molt. Deixar un país implica deixar-lo de tot, no pots estar amb un peu aquí i un peu allà. Això ho has de tenir molt clar: perquè tu parteixes amb una maleteta i tota una vida dins la maleteta. Si no ho fas així, comences a estar malament. Les persones que pensen sempre en el seu país d'origen, poden arribar a caure en un estat depressiu, els entra la nostàlgia, pensen contínuament en les olors, en els menjars... Arriben a idealitzar tot el que han deixat allà.

Ara bé, les meves arrels estan molt a la vora d'aquí: jo vaig venir a viure a Mallorca amb mon pare, que era mallorquí; vàrem tornar tots dos.

Has pogut anar a Sabadell, que era on va néixer ta mare? Has trobat calcs teus padrins?

Sí. De tot el que he fet a la meua vida el millor va ser anar-hi, era l'assignatura pendent. Vaig trobar la casa i vaig parlar amb veïns de ma mare. Una de les veïnes tenia sis anys quan ma mare se'n va anar, i tot i així em va descriure com era ma mare quan era jove.

Ja fa set anys que sou aquí. Què en des-tacaries?

Allò que no em puc creure és que ara ja tenc un nét mallorquí. Si fa deu anys m'haguessin dit que aniria a Mallorca i que tendria un nét mallorquí, no m'ho hauria cregut.

En principi no volem moure'ns d'aquí, ni anar a una altra part d'Espanya. La tranquil·litat que tenim aquí, la valoram molt. Sí que volem viatjar, anar a veure els meus cunyats..., però estam molt instal·lats a Mallorca.

Desitjam molta sort a n'Aina Maria Darder i a la seva família i li agraïm el temps que ens ha dedicat per a aquesta entrevista.

Pere Santandreu

El desafiament de l'univers (II)

Josep Cortès

La civilització Inca

En el moment del seu màxim esplendor la civilització Inca abarcava els Andes, les costes del pacífic del Perú, Equador i Bolívia, la meitat nord de Xile i Argentina i una part de Colòmbia.

El fet que a l'hemisferi sud no hi hagi una estrella equivalent a la Polar va afavorir que els incas donassin molta importància a la Via Làctea -que ells anomenaven *Mayu*, o riu celeste- i també les Plèyades, que ocupaven un lloc rellevant en el seu calendari.

L'any incaic del Cuzco es dividia en 12 mesos lunars, els noms dels quals es relacionaven amb fenòmens meteorològics, tasques agrícoles o fets rituals: *Raimi*, mes de la gran Pasqua del Sol; *Camay*, mes del dijuni; *Jatunpocoy*, mes de les flors; *Pachapucuy*, mes de les pluges; *Coyarraimi*, festa de l'esposa per allunyar els mals esperits; *Ayamarca*, mes dels difunts, etc.

A l'altar més sant del *Coricancha*, el Temple del Sol de Cuzco, hi estaven representats tots els elements importants de la cosmovisió inca: Venus, les Plèyades, La Creu del Sud, l'arc de sant Martí, el llamp (*Illapa*), el pare Sol (*Inti*), la mare Lluna (*Quilla*) i el déu *Viracocha*.

Com que el calendari llunar no coincidia amb el ritme de les estacions, durant el regnat de Pachacutic, al segle XV, es va prendre la decisió de traçar un sistema de 41 línies que travessaven 328 llocs sagrats. Aquestes línies marcaven les parts de l'imperi, les direccions de sortida i posta del sol en els solsticis d'estiu i hivern i les posicions orto (sortida) i ocàs (posta) de les Plèyades (importants per assenyalar el naixement de la lluna nova).

En el Machu Pichu s'han descobert fenòmens astronòmics associats a tres monuments: l'*Intihuatana* ("lloc on s'amarra el sol"), que marca l'indret on es pon el sol en el solstici de desembre; la *Torrassa*, que assenyala la sortida de les Plèyades; i l'*Intimachay*, una càmera excavada amb un finestró que permet l'accés dels raigs de sol en el solstici d'hivern.

Grècia

Així com fins ara l'astronomia estava lligada a la religió, a partir de Grècia el que interessa és la comprensió de la Natura, per la qual cosa és pot afirmar que és quan neix la *ciència* com a recerca d'una explicació racional dels esdeveniments naturals. Per això els pensadors eren filòsofs, és a dir "amants de la saviesa".

El primer va esser Tales de Mileto (624-547 aC), que coneixia les teories egípcies i babilòniques i va crear l'*Escola jònica*. Per a ell el principi va esser l'aigua, i d'ella se separaren la terra, l'aire i els ésser animats, potser observant que l'aigua es pot presentar en els tres estats: sòlid, líquid i gasós. La terra tenia forma de disc que surava dins l'oceà i estava continguda dins la bòveda esfèrica del cel. Els estels i el Sol eren focs celestes que es movien per camins circulars entorn de la Terra.

Per Anaximandre (610-547 aC), deixeble de Tales, la Terra tenia forma de tub i es trobava surant enmig de l'Univers, equidistant de tots els punts de l'esfera. En el cel hi havia una espècie de boirina anomenada *apeiron*, en la qual s'hi obrien petits foradets (els estels, la Luna i el Sol) per on es podien veure els anells de foc que envoltaven la Terra. Fou el primer que va pensar en una teoria geocèntrica, que perduraria a través de l'Edat Mitjana fins als temps de Copèrnic i Galileu.

Anaxímenes (586-525 aC) considerava que l'origen era l'aire, a partir del qual es formaria l'aigua, la terra i el foc. Com Tales, pensava que la Terra era plana, però era del parer que surava dins l'espai, format per una bòveda de matèria cristal·lina, amb els estels subjectats al seu interior com si fossin claus lluminosos que l'aire no deixava caure.

Pitàgores (580-500 aC) va esser el primer en argumentar que la Terra era esfèrica, tot i que alguns ho atribueixen a Parmènides. Situava la Terra al centre del Cosmos i feia que tot giràs al seu entorn. Per a ell, la Terra, el Sol, la Lluna i els cinc planetes coneguts anaven conduïts per esferes giratòries concèntriques, situades a unes distàncies relacionades entre elles mateixes de manera harmònica.

Va descobrir que el so emès per una corda en vibrar canviava en funció de la llargària de la corda i va deduir unes diferències numèriques entre els tons musicals. L'harmonia de l'Univers també havia d'esser coherent amb aquests números, per la qual cosa va considerar que els astres, en desplaçar-se, produïen diverses notes, donant lloc a la *música de les esferes celestes*. A partir d'ell ja es va saber que l'Univers obeeix a unes regles que es podien explicar mitjançant les matemàtiques.

Filolao (segle V aC), donà una passa més i assegurà que al bell mig de l'Univers hi havia el *foc central*, als voltants del qual giraven tots els astres coneguts, inclosa la Terra. Com que per a ell (deixeble de Pitàgores) el número perfecte era el 10, afegí un nou planeta, situat entre el Sol i la Terra: l'*Anti-Terra*, que no era visible perquè el nostre planeta girava sempre amb la cara que dóna al Mediterrani cap a l'exterior.

Anaxàgores (499-428 aC), en canvi, donà la passa cap enrere, en afirmar que la Terra era plana i que el Sol i els estels eren pedres incandescentes, de les quals no sentim la

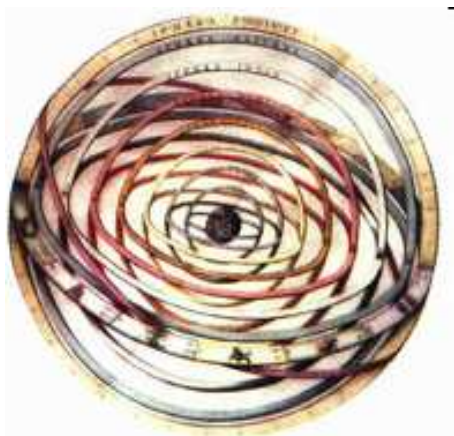
calor perquè estan molt enfora. Deia que el Sol era més gros fins i tot que la península del Peloponès i que la Lluna no tenia llum pròpia, sinó que reflectia la del Sol. Era del parer que no estàvem sols a l'Univers, sinó que hi havia altres essers intel·ligents, provocant el primer conflicte entre la ciència i la religió, la qual cosa ocasionà que el condemassin a mort, condemna que fou comutada per l'exili a Làmpsakos.

Plató (428-347 aC) afirmava que el món que perceben els sentits és imperfecte i, per tant, irreal. La realitat que observem no és més que una forma distorsionada d'una altra perfecta i ideal, per la qual cosa és millor arribar a la veritat a través del pensament, abandonant l'observació. Per a ell les formes perfectes són circulars, així que els estels i els astres són esferes que giren al voltant d'una Terra també esfèrica i immòbil. Va observar que els moviments de Mart eren irregulars i que a vegades fins i tot s'aturaven i giraven en sentit contrari, però no ho va saber explicar.

Eudoxe (408-355 aC) va desenvolupar el primer model matemàtic seriós per descriure els complexos moviments dels cossos celestes. Deia que els estels estan fixats a una esfera que gira a velocitat constant, i tant el Sol, com la Lluna com cada planeta estan també lligats a esferes transparents que giren entorn de la Terra. (En realitat considerava que aquestes esferes no eren reals, sinó eines geomètriques que servien per entendre les trajectòries). Va explicar tots els moviments com una combinació de la rotació uniforme i diversa d'esferes concèntriques al voltant d'eixos inclinats. De llavors ençà s'accepta com un fet inqüestionable el moviment uniforme dels astres.

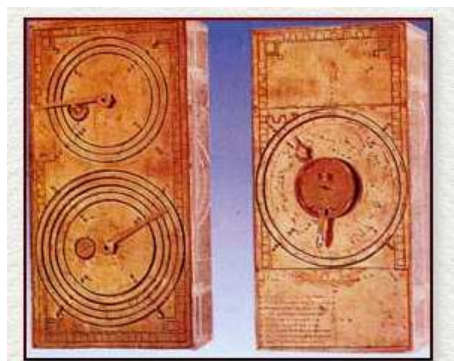
Al contrari que Plató, Aristòtil (384-322

aC) afirmava que era imprescindible observar, mesurar i analitzar tot el que estava passant en el cel per intentar comprendre-ho. Creia que la Terra estava immòbil al centre de l'Univers i que el Sol, la Lluna, els planetes i els estels es movien al seu entorn en òrbites circulars. Va adoptar el model d'Eudoxe, però va utilitzar fins a 56 esferes per descriure tots els moviments. Creia que hi havia dos móns: el *sublunar* o terrestre, imperfecte, canviant, morada dels homes, originat per les quatre essències: *terra, aigua, aire i foc* i el *celeste*, perfecte, etern, habitat per Déu i amb una matèria estranya, l'èter, la quintaessència, de la qual estaven formats els estels.

Va deduir que la Terra era esfèrica observant que, a un eclipsi de Lluna, l'ombra que projectava era circular. També va considerar que el seu tamany devia ésser molt petit respecte de l'esfera dels estels, ja que un lleuger canvi en la posició de l'observador, anant de Nord a Sud, comportava un canvi substancial de l'altura dels estels sobre l'horitzó. Els astrònoms utilitzaren el model aristotèlic de l'Univers durant gairebé 2.000 anys.

Aristarc de Samos (310-230 aC) fou un autèntic visionari que es va avançar als seus temps, tot i que les seves teories foren

rebutjades durant molts segles. Va calcular que el Sol estava 20 vegades més enfora que la Lluna (avui sabem que va fer curt), per la qual cosa, aplicant la perspectiva, va deduir que el Sol havia d'ésser molt més gros, encara que aparentment fossin iguals. Afirmà que el diàmetre lunar és 0'36 vegades el de la Terra (en realitat és 0'27 vegades) i que el Sol no només estava molt enfora, sinó que també era més gros que la Terra. I com que és impossible que un cos gros giri a l'entorn d'un més petit, havia de ser la Terra la que giràs al voltant del Sol i no al revés. Per tant, va ésser el primer que va proposar una teoria heliocèntrica, situant una Terra rotant i esfèrica com un planeta més, dins un univers infinit. Segons ell, el moviment de la Terra no produeix cap sensació de desplaçament respecte dels estels, perquè aquests estan molt més enfora que el Sol. Hagueren de passar 18 segles fins que Copèrnic tornàs enunciar les seves teories.

Alexandria

En aquesta ciutat es va erigir una institució que revolucionaria el món: el *Temple de les Muses*, o *Museu*, l'estança més significativa del qual era la biblioteca, que comptava amb més de mig milió de manuscrits, que desaparegueren a l'incendi de l'any 48 aC, quan Juli Cèsar va sitiar la ciutat. Durant molts anys en va ésser director Eratòstenes de Cirene (276-195 aC), un vertader humanista que va aportar idees sobre filosofia, astronomia, geografia, etc.

Devers l'any 230 aC, Eratòstenes va calcular la circumferència de la Terra mitjançant un sistema molt curiós: va veure que en el solstici d'estiu el sol queia verticalment sobre un nilòmetre de Siena (pou cilíndric que servia per controlar les crescudes del Nil), sense que hi hagués ombra a cap paret, mentre que el mateix dia, a Alexandria, un pal clavat verticalment enterament feia una determinada ombra. Sabent l'angle que formaven les puntes del pal i de la seva ombra i la distància entre les dues ciutats, va calcular la longitud del meridià: 39.670 km, comentent un error de només l'1%. Amb aquest número també va calcular la distància de la Terra a la Lluna, i va obtenir un valor de 123.000 km, la qual, tot i ésser menys d'un terç del valor real, és molt acceptable per aquella època.

Notes històriques de Sant Llorenç

(Continuació)

Ítem, som de acordi que per lo dit loguer e arrendament vós pagareu en diners quarante sinch liuras e sinch quarteres de forment portat en Ciutat, bo, net e rebador en les pagues sagüents: que en lo temps de las tonons me donareu sinch quintars de la lana de dita marina per lo preu e stim que valrà aquell temps en aquellas hores, e de la quantitat que muntarà vos faré rebuda e compte, e las sinch quarteres en la festa de Sant Pere e Sant Feliu del mes de agost, e lo que resta a compliment de la quantitat del arrendament donereu e pagareu en la festa de Pascho del altre any, en lo qual temps acabereu de pagar, e les ditas pagues fereu quiscun any en lo dit modo, enperò en lo derrer any la dita paga a compliment de la dita quantitat la qual hauriau offer en la festa de Pascho sagüent durant dit arrendament fereu a Sant Miquel de modo que acabant lo vostre arrendament jo sia acabat de pagar. Ítem, som de acordi que vosaltres dits arrendadors me haiau a denunciar la hore del tondre e que no puschau tondre sens voluntat mia.

Ítem, que en cas que finirà dit arrendament, que vós haiau a donar bestiar del senyal del loch". (ARM, notari Nicolau Tomàs T-455, f. 23v-25)

Dia 7 de novembre de 1508, Jaume Vives, que té possessions en el terme de Manacor (Son Vives), ven a Antoni Ferrer, notari, una esclava anomenada Damiana, de 10 anys d'edat, per preu de 40 lliures. (ARM, notari Antoni Nicolau N-23, f. 36v)

El 1514, Jaume Vives, que té possessions en el terme de Manacor, ven a Jaume Vinyavella, mercader, la llana de les ovelles de la possessió la Torre (Son Vives) i la Blanquera, al preu que valdrà a la plaça. Ara ha rebut 125 lliures. (ARM, notari Damià Mora M-728, f. 65v)

L'any 1515, amb motiu de la contribució

de Mallorca a la defensa de Bugia, es va fer una mostra militar, segons la qual, a Manacor i Sant Llorenç hi havia 540 homes d'armes, 46 cuirasses, 330 espases, 360 llances, 122 rodells, 50 ballestes, 38 pavesos i 40 rossins. El notari Joan Ballester disposava de 2 llances, un pavès, una espasa i un rossí. Jaume Vives, una llança, una espasa, una ballesta, una cuirassa, dos rossins, dues rodells, dos pavesos. (ARM AH 6.638, f. 46-52. Vàrem publicar la relació íntegrament a "Flor de Card", 1991)

Dia 27 de març de 1517, Joan Miquel de Togores àlies Ballester reconeix tenir en nom del Rei les possessions, una anomenada les Planes, l'altra la Bagura. (ARM Capbreu de Magnats, ECR 1.146)

Dia 17 de juliol de 1518, la dona Joaneta, vídua de Salvador Servera, de la Punta d'amunt, reconeix deure a Jaume Fe, mercader, 24 lliures prestades i promet pagar la meitat a la festa de Nadal, i l'altra meitat a la propera fira de Sineu. (ARM, notari Bartomeu Company C-343 f. 3v)

Dia 24 d'abril de 1520, la senyora Caterina, vídua de Francesc Mir, doctor en lleis, capbrega la cavalleria de la Punta, situada entre els termes d'Artà i Manacor, tenguda en feu d'un cavall armat en defensa del Regne de Mallorca. Dit senyor la tenia com hereu del notari Antoni Mir, i aquest la tenia per compra feta, dia 20 de setembre de 1503, a Salvador Servera. Dia 19 de juliol de 1583, aquesta cavalleria fou capbrevada per Jaume Brotat, i la tenia com hereu del seu pare Antoni Brotat (1569); aquest com hereu del seu pare Jaume Brotat (1560); aquest, com hereu del prevere Joan Brotat (1538); aquest, per establiment fet per la sobredita Caterina, muller de Francesc Mir (1531). (ARMECR 1.146, f. 51 i 86v)

Dia 13 de gener de 1524, Jaume Vives, que té possessions en el terme de Manacor (Son Vives), reconeix deure a Joanot Gilabert, ciutadà, 21 lliures, 16 sous, preu d'onze quarteres de blat. (ARM, notari Nicolau Panadès P-569, f. 4)

Dia 10 de setembre de 1529, Perot Peretó, curador de l'heretat de Joan Peretó, difunt, lloga a Jaume Cabrer el rafal anomenat Bellver, de pertinences de la seva cavalleria, durant 3 anys comptant des de la festa de Sant Miquel. Són compreses 107 ovelles i un mardà i 3 bous arecs. Tindrà condretes

les parets, tanques i síquies. No tindrà porcs perquè enderroquen les parets. Li dona empriu a l'aigua dels pous de la cavalleria per abeurar el bestiar. No podrà vendre aigua ni llenya a ningú. El senyor vol esser present a l'hora de vendre la llana i també a l'era abans de retirar les llavors. Pagarà lloguer anual de 20 lliures i 20 quarteres de blat. (ARM, notari Miquel Roig R-1.015, f. 79-80v)

D'altra banda, dia 20 d'octubre, lloga a Joan Crespí i Pere Crespí el rafal Monsoriu que és de pertinences de la seva cavalleria, compreses 200 ovelles, 42 cabres, 24 segalls, 4 bous arecs, 2 vaques aregues, una vedelleta i un brau. Deixa 20 quarteres de blat i 15 d'ordi per llavor, més un quartó de vinya on hi farà els corresponents jornals. No podran vendre aigua ni llenya a ningú. Cada any sembraran 2 figueres. Tendran condretes les parets i tanques i també les cases perquè no s'hi plogui. El senyor serà present a l'hora de vendre la llana. El preu del lloguer anual és de 40 lliures i 40 quarteres de blat. (Id, f. 103-105)

D'altra banda lloga, per temps de 3 anys, a Jaume Lliteres i al seu fill Pere Lliteres, la cavalleria on hi ha: 390 ovelles, 4 egües, 2 muls, ço és, un fill d'egua, l'altre somerí, 2 bous arecs, 2 braus, 2 vaques, 1 somera. És compresa la vinya on hi posaren cada any 200 caps de murgó i faran els jornals de podar, cavar i altres feines necessàries. Són compreses 30 quarteres de xeixa per llavor, 30 de blat i 50 d'ordi, més un molí molent. El senyor es reté l'hort de reguiu i la casa, empriu d'un ase i els fems necessaris per l'hort, i també es reté dues o tres sitges. Els llogaters tendran l'hort vora la casa, on hi sembraran els arbres i magraners que ell indicarà. Cada any sembraran 10 figueres. El senyor serà present a l'hora de vendre la llana. El preu del lloguer anual és de 100 lliures en diners i 100 quarteres de blat. (Id, f. 105-108v)

Dia 29 de novembre de 1529, Jaume Vives ven a Jeroni Blanquer, paraire, la llana de la seva possessió dita la Torre, també anomenada la Blanquera, amb els anyins del temps de tondre al preu que valdrà a la plaça. (ARM, notari Pere Joan Arques A-280, f. 117)

Acampallengua, i ja en van deu!

Joves de Mallorca per la Llengua

Els dies 23 i 24 de maig de 2009, els Joves de Mallorca per la Llengua tornam a organitzar una nova edició de l'Acampallengua, la gran trobada de joves (i no tan joves) per reivindicar l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la societat.

L'Acampallengua va començar l'any 1997 a Inca i va tenir continuïtat en anys successius (Santa Ponça 1998, Alcúdia 2000, Felanitx 2001, Binissalem 2002, Pollença 2004, Porreres 2005, Esporles 2006 i Son Servera 2008). Durant aquests anys s'ha convertit en una de les principals manifestacions juvenils que tenen lloc anualment a Mallorca. El creixement continu de participants, any rere any, així ho testimonia.

La participació a les mobilitzacions que s'han convocat demostra que els joves es mantenen fermes pel que fa a la defensa de la llengua catalana. A la darrera edició, a Son Servera, tot i la pluja intensa d'aquell cap de setmana s'hi varen arribar a concentrar prop de 8.000 persones.

Aquesta serà la desena edició de l'Acampallengua i a més serà l'inici de les activitats per commemorar el quinzenari de

l'entitat, que es celebrarà el proper 1 de juliol.

Aquesta vegada la població escollida ha estat Sa Pobla, de fàcil accessibilitat gràcies al tren. A més, disposa d'unes infraestructures impressionants: centres culturals, espais esportius, casals de joves, etc. També és un poble molt participatiu, cosa que farà que totes les entitats s'involucrin plenament en l'organització de l'activitat.

L'Acampallengua, a més, intentarà incidir en la població no catalano-parlant i contribuir a què els nousvinguts s'integrin i aprenguin la llengua pròpia de Mallorca.

L'Acampallengua serà, com els altres anys, un espai de participació: tallers, competicions esportives, etc. Un espai de relació entre sectors socials molt diversos, amb la participació de joves de tot el territori lingüístic i de totes les cultures que conviuen a Mallorca. Un espai que mostrarà que totes les manifestacions culturals es poden fer en català, des de les més cultes fins a les més populars, des de les més modernes fins a les més tradicionals. I serà també un espai de reflexió i d'intercanvi d'idees: xerrades, debats, taules rodones, etc.

El moment clau de serà la discussió i l'aprovació, en assemblea, d'un manifest en el qual es demanarà a les institucions públiques i a la societat civil que s'impliquin a favor de la normalització de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears.

L'activitat cultural central tornarà a ser, com cada any, un concert de música amb les formacions més punteres del panorama artístic català, que es farà el dissabte 23 de maig. A més, al llarg de tot el cap de setmana hi haurà la Mostra de Grups Joves, la Mostra de Cantautors, la festa infantil, actuacions i una ballada popular. Grups d'una gran diversitat d'estils tornaran a demostrar la qualitat de la música que es fa en aquests moments en català.

L'Acampallengua vol ser un espai de participació i de compromís amb la nostra llengua. Vol indicar el camí cap a on ha d'anar el procés normalització lingüística, que ha de menester un reforçament entre els joves. Vol també presentar una visió jove sobre la Mallorca del futur, una Mallorca on la llengua serà el nexa d'unió entre els nousvinguts i la resta d'habitants de l'illa.

Suplicants, d'Esquil

Heu provat mai de clavar un ganivet en el pit d'un home?

No és gens senzill...

Vull dir... que la carn pot semblar tova; però no ho és.

I la pell... costa molt de travessar la pell...

Rafel Duran ens presenta una versió molt fidel de la tragèdia grega *Les suplicants* d'Èsquil, adaptada a un llenguatge escènic contemporani, segons una versió de la dramaturga Helena Tornero. Representada per la companyia Q-Ars i l'actriu Mar Ulldemolins, de Vent del pla.

Hipermestra i les Dànaes fugint dels fills d'Egipte arriben a Argos tot demanat asil. ...*algun greu motiu hem tingut per fer aquest llarg viatge* (Hipermestra)

Pelasc, rei d'Argos després de consultar al poble, acull aquestes...

...*perquè les mans alçades del poble d'Argos han decidit que nosaltres tinguem residència en aquest país... lliures* (Hipermestra)

La tragèdia grega traslladada als nostres

dies. Tres temes d'actualitat: els problemes d'estrangeria, la feblesa de la democràcia com a sistema, i la violència de gènere.

Una representació brillant per part de tres actrius consolidades, Anna Güell (Hipermestra), Mercè Anglès (Procne) i Mar Ulldemolins (Dànae).

Ens parlaran del dolor que suporten les dones, només pel fet de ser-ho, molt especialment unes dones immigrades i maltractades, fins i tot a països on les lleis suposadament les protegeixen. Malauradament, un tema massa freqüent en les portades dels diaris, apuntava Rafel Duran, en el col·loqui posterior.

...per ventura sí que penso...

és el meu marit que no pensa...

ell no li cal pensar

ell només crida i em clava pallisses

...perquè es creu molt mascler (Procne)

Cinquanta germanes, cinquanta dones... dones d'avui dia, que parlen per boca de tres actrius, ens parlen en passat (Güell), en present (Anglès) i en futur (Ulldemolins).

...entrarà dins el meu llit,

i després dins el meu cos

...l'endemà tot semblarà igual,

i pensaré que tot ha estat un somni (Dànae)

Sense ser un treball d'arqueologia literària, com apunta el director, no es perden de vista els referents de la tragèdia grega... perquè puguem reflexionar sobre tants anys de violència. La companyia Q-Ars Teatre representa aquesta tragèdia des de la vigència que encara avui desprèn el seu missatge.

Heu provat mai de clavar un ganivet en el pit d'un home?

No és gens senzill...

Vull dir... que la carn pot semblar tova; però no ho és.

I la pell... costa molt de travessar la pell...

Guillem Mesquida Melis

Sant Llorenç des Cardassar, abril de 2009

Portes obertes a la finca pública de Planícia

Conselleria de Medi Ambient

El Govern de les Illes Balears ha organitzat jornades de portes obertes per tal que la gent de tot Mallorca pugui visitar Planícia. L'acte inaugural va comptar amb la presència del president del Govern, Francesc Antich, el conseller de Medi Ambient, Miquel Àngel Grimalt i el batle de Banyalbufar, Mateu Albertí, entre d'altres autoritats.

S'ha habilitat un bus per acostar la gent que vulgui visitar la finca durant els dies festius dels mesos d'abril i maig. La intenció és que un gran nombre de gent pugui veure una de les finques més emblemàtiques de Mallorca, que romandrà oberta tots els caps de setmana; s'han habilitat tres itineraris d'excursions per tal de poder comprovar la riquesa natural de Planícia.

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears va signar el passat mes de febrer, definitivament, la compra de la finca, en el municipi de Banyalbufar. El preu de la possessió ha estat d'11.182.000 euros més despeses i la gestió de la finca correspondrà a la Conselleria de Medi Ambient.

L'adquisició s'ha realitzat exercint el dret de retracte que estableixen la Llei estatal de Monts i la Llei autonòmica de Conservació d'Espais de Rellevància Ambiental, a les quals està sotmès el Paratge Natural de la Serra de Tramuntana. Ambdues lleis atorguen a l'Administració autonòmica la possibilitat de fer seu un patrimoni al mateix preu fixat per una operació de compravenda entre particulars.

Com es recordarà, fa gairebé un any, el Consell de Govern autoritzà la Conselleria de Medi Ambient a exercir el dret de retracte per a la compra de Planícia. Amb aquest objectiu, avançà els doblers per a l'adquisició de la possessió. Segons un acord previ entre ambdues parts per a aquesta operació, el Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí aportarà a la Conselleria 10 milions d'euros dels 11.182.000 esmentats.

Planícia compta amb un total de 445 hectàrees (aproximadament una quarta part del municipi de Banyalbufar). El Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí serà el titular de 427 hectàrees (un 96 per cent), mentre que la Conselleria ho serà de les 18 restants, que inclouen les cases de la possessió, de 1.400 m², i gestionarà la finca. La

compra suposarà la incorporació al patrimoni públic d'una de les finques més valuoses, des del punt de vista ambiental, de la Serra de Tramuntana de Mallorca.

Planícia és una de les possessions més conegudes de la Serra, sobretot a la contrada d'Esporles, Banyalbufar i Estellencs. Està situada al vessant de la Mola de Planícia, entre les finques de Son Balaguer, Son Serralta, es Rafal de Planícia i s'Arboçar. Destaca tant pels seus valors naturals, especialment pels seus magnífics boscos d'alzinar, com pels elements patrimonials que allà s'hi troben, precisament relacionats amb l'aprofitament del bosc i l'antiga activitat dels carboners.

A més, la finca guaita sobre la mar, amb unes espectaculars panoràmiques d'una costa retallada de penya-segats. Als voltants hi ha conegudes fonts, com la de sa Menta i la des Garbell. En conjunt és una de les finques més belles de la Serra de Tramuntana.

La possessió, documentada des de l'any 1450, té unes grans cases (1.400 m²) i una altra més petita i més propera a la mar (310 m²). També hi ha una immensa tafona, mostra de l'antiga activitat olivarera de la finca.

A partir d'ara, la Conselleria de Medi Ambient està estudiant en detall les possibilitats per tal de què Planícia pugui servir per a diversos usos ambientals. Entre ells es poden esmentar: refugi per a excursionistes (per la finca hi passa la Ruta de Pedra en Sec), centre d'interpretació de la Serra de Tramuntana (complementari al de Lluc), desenvolupament d'activitats d'educació ambiental o experimentació agrària.

APROSCOM recapta 4.100 • en el concert solidari a sa Màniga

El dissabte 28 de març a l'Auditori sa Màniga de Cala Millor es varen organitzar diferents activitats a benefici de l'Associació de Protecció a les Persones amb Discapacitat Intel·lectual de Manacor i Comarca (APROSCOM).

A les 20 h es va inaugurar l'exposició "Sense Artifici", formada per pintura i ceràmica elaborades pels usuaris d'APROSCOM. Recordau que totes les obres de l'exposició, coordinada per Mateu Estarellas, estan a la venda. A la inauguració hi varen assistir un centenar de persones.

A les 21 h va tenir lloc el Concert Solidari, que va coordinar Suso Rexach. En total hi varen contribuir 370 persones, que pràcticament omplien l'Auditori. Els artistes Manuel Muntaner, Suso Rexach, Toni Nicolau, Guillem Sansó, Valentín Mendoza, Tu Tu pa, Lluís Gili, Anegats i Marisa Rojas hi varen participar desinteressadament. El resultat

varen ser dues hores de bona música, en què públic i artistes es varen unir per donar suport a una causa solidària.

La vetlada va acabar amb la subhasta de les obres que havien cedit artistes plàstics com Rafael Amengual, Julio Balaguer, Jesús Ballester, Joan Brunet, Brunet Alós, Cati Cànovas, Mateu Estarellas, Sebastiana Galmés, Llorenç Ginard, Cati Julve, Laura Riera, Miquel Mesquida i Riera Ferrari.

Els ingressos obtinguts de taquilla, fila zero i caixa del bar varen ascendir a 4.100 euros (682.000 pta). A aquesta xifra s'hi han d'afegir els ingressos dels quadres subhastats (a hores d'ara n'hi ha set d'adquirits), la qual cosa demostra la generositat de tantes persones de la comarca de Llevant.

L'exposició va restar oberta fins al 18 d'abril

Pere Santandreu

El Govern promourà la localització de les fosses comunes de Balears

El Govern promourà la localització de les fosses comunes existents en el territori balear a través de la Fundació Balear de la Memòria Democràtica que s'ha aprovat avui en Consell de Govern i de la qual és patró fundador.

L'objectiu d'aquesta Fundació és impulsar polítiques de commemoració i foment de la memòria històrica i atendre les persones que varen patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura.

Localitzar i elaborar un mapa de les fosses comunes que hi ha a les Illes serà una de les seves activitats que durà a terme, com també proposar una normativa específica en matèria d'exhumació de fosses comunes, assessorar legalment als

familiars de persones desaparegudes i assessorar als municipis i particulars afectats per fosses comunes en terrenys de titularitat pública o privada.

La Fundació Balear de la Memòria Democràtica treballarà igualment en l'àmbit de

la difusió, la recerca, la documentació i l'educació, complint així els objectius de la Llei 52/2007 per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures a favor de les persones que varen patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura, amb l'objectiu de promoure la seva recuperació moral i la recuperació de la seva memòria personal i familiar.

La constitució de la Fundació Balear de la Memòria Democràtica ha estat aprovada pel Consell de Govern a proposta de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.

Tindrà una dotació inicial de 30.000 euros i comptarà amb un consell assessor i un consell cívic que garanteix la participació de la societat.

IV caminada: ses Sitges

Dissabte, 28 de març, la *Gent gran ca-minadora* de Sant Llorenç, tornàrem sortir per estirar-nos un poc les cames. A les 11 va sortir un grup directament cap a les ca-ses de ses Sitges, eren els que no podien o no volien caminar tant. Una hora abans, malgrat el temps no convidava a fer-ho, par-tírem els de l'altre grup, els que podien i volien caminar un poc més. Partírem amb brusca, però partírem, la nostra meta era el pou de Tenja, conegut popularment com la *font de Balafi*, que abastia d'aigua els horts del mateix nom. Tinguérem la sort que de-vers Son Mitjanada s'espargiren els niguls, s'aturà de brusquejar i sortí un sol preciós que ens acompanyà tot el dia.

Diverses aturades en el camí d'anada van servir per escoltar les explicacions d'en Guillem Pont sobre les possessions que el nostre camí anava recorrent. En arribar al pou també ens assabentàrem dels "lios" amb l'aigua que van tenir els primers hortolans dels horts de Balafi, que segons contava en Guillem, van ser molts i grossos. A continuació ens dirigírem cap a les cases de ses Sitges, allà ens esperava l'altre grup i na Caterina (la dona d'en Guillem). Molt amablement entre els dos ens van ensenyar les dependències de l'escola i voltants, vam poder contemplar diverses espècies

d' a n i m a l s , encara que em sembla que va cridar molt l'atenció de tots un bellíssim pago. I mentres uns pocs preparaven el foc per a poder torrar, els altres, magistralment dirigits pels amfitri-

ons, van col·laborar en la preparació d'una "ribellada" d'orellanes, que haig de dir que van sortir bones, molt bones, boníssimes. Acte seguit vam dinar, després va haver-hi dolços, taronges, cafè, herbes dolces i no podia faltar la música i un bon ball com a colofó d'un dia veritablement encantador.

De part de tots els assistents i especialment de part de la directiva del centre, volem agrair de tot cor a Caterina i Guillem, totes les atencions que van tenir amb nosaltres, moltes gràcies.

ACTIVITATS DEL MES DE MAIG

Les pròximes activitats previstes pel centre són:

El dia 24 de maig, participar, en el Palma Arena, a la demostració i final de curssets de ball de saló, gimnàstica i dansa.

Per als dies 29-30-31-de maig està previst que passem aquest cap de setmana a l'hotel Boccaccio, del Port d'Alcúdia. Per la qual cosa, el dissabte dia 30 no hi haurà caminada, que passarà a realitzar-se el 6 de juliol, amb autocar fins a s'Illot, visita al talaiot i caminada fins al Castell de sa Punta de n'Amer. Dinarem allà dalt, bastarà que dugueu berenar.

La banca ètica

com alternativa a l'obscurantisme d'allò que es fa amb els nostres estalvis

S'altra Senalla

Des que els efectes de la crisi han arribat als sectors considerats "estratègics" de l'economia del nostre país, com puguin ser la construcció o el sector de l'automoció entre d'altres, els estats de la Unió Europea han abocat grans quantitats de diners a les mans dels principals bancs i de les entitats financeres. Uns diners que molts desconeixem a què es destinaran i quin ús se'n traurà d'ells. La banca ètica vol ser el garant de les bones pràctiques d'allò que es farà amb els nostres estalvis i arraconar qualsevol dubte sobre el destí final que tendran els nostres doblers. Per parlar d'aquesta i altres qüestions, el Casal de la Pau-S'Altra Senalla i el Col·lectiu de Dones de Llevant organitzaren el passat 15 d'abril una conferència en la qual es donà a conèixer en què consisteix la banca ètica i els microcrèdits.

La primera part de la conferència consistí en la projecció del vídeo sobre la banca ètica emès a Televisió de Mallorca dins una sèrie de documentals que mostraven les entitats de la nostra illa que es caracteritzaven per la seva tasca en favor de la solidaritat, la cooperació i la lluita contra les desigualtats. En aquest cas es presentava la feina que des de Colonya Caixa Pollença es feia respecte de l'estalvi ètic. És possible

que molts ens demanem què fan els bancs amb els diners que hi dipositam, si els destinen a finançar grans empreses de la construcció, si serveixen per a pagar despeses d'armament, si van a parar als sectors energètics més potents o si acaben ocults sense control en els paradisos fiscals. O si se'ls hi dona un ús lícit i sense cap tipus de transgressió de les mínimes normes de la justícia i de l'ètica.

En tot cas, segons manifestà Antoni Amengual, membre del Comitè Ètic de Colonya Caixa Pollença, la banca ètica és el millor garant en donar un ús ètic, solidari i just als estalvis que els clients tenen dipositats en l'entitat. Va ser a finals de 1999 quan Colonya, fidel a la filosofia del seu fundador i coherent amb la seva història, va donar resposta a les inquietuds solidàries i a la disponibilitat de moltes persones i entitats, cada vegada més sensibilitzades amb preocupacions socials i mediambientals, posant en marxa la primera experiència de banca ètica que una entitat financera duia a terme a l'Estat espanyol. Explicà que aquest Comitè Ètic estava format per membres de Càritas, de la Fundació "Deixalles" i de Colonya - Fundació Guillem Cifre, que duia ja vuit anys d'activitat, i que tenia com a objectiu la contri-

bució a una societat més justa, benestant i més sostenible per a tothom.

La transparència de tota l'operativa de l'estalvi ètic permet als impositors conèixer el destí dels seus dipòsits i de les seves donacions d'interessos i també es detalla quines entitats s'han subvencionat, el seu objectiu social i quina activitat s'ha finançat.

En la segona part de la conferència, en l'apartat de precís i preguntes amb el públic assistent, Antoni Amengual i Pere Albertí, ambdós membres del Comitè Ètic de Colonya, comentaren que una altra de les accions que du a terme la caixa d'estalvis és la concessió de microcrèdits a aquelles persones o entitats que es troben en una situació delicada o necessiten un cop de mà per posar els seus negocis en marxa.

Una de les afirmacions més contundents que es varen fer al llarg de la xerrada va ser dir que si tothom hagués disposat els seus estalvis en productes de banca ètica molts dels efectes de la crisi que estam vivint no s'haurien produït, ja que hauríem tengut la certesa de que el conjunt del capital que s'havia emès es destinava a bones pràctiques, lluny dels moviments especulatiu o a inflar la bombolla immobiliària, entre moltes altres possibles sortides. L'estalvi

**CADENA HUMANA
PER LA LLENGUA!**
**9 DE MAIG
TOTHOM A PALMA!**
DRETS PER LA LLENGUA

Des de Sant Llorenç partirem en bus a les 16.00 del carrer Lepant
Per apuntar-se: Tomàs Martínez (696 991058)

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE

ANTONI LLUÇ MARTÍ
DICCIONARI
D'EXPRESSIONS
LINGÜÍSTIQUES
recollides de les Raritats Mallorquines d'En Jordi des Bosch

Dia 8 de maig de 2009 a les 20,30 h.
Biblioteca de Sant Llorenç des Cardassar.

Viatge sense maletes, una novel·la de la grega Katerina Douga-Kotopoulou

Taxidi chorís aposkevés (*Viatge sense maletes*). Aquest és el títol d'una obra en prosa de l'escriptora grega contemporània Katerina Douga-Kotopoulou. Ara l'editorial Can Sifre acaba de publicar-me'n la traducció al català, que podeu trobar a la biblioteca de Sant Llorenç.

Katerina Douga-Kotopoulou és, de fet, una escriptora poc coneguda en el panorama de la literatura grega actual. Nascuda l'any 1943 a una petita ciutat del nord del país, Florina, a la província de Macedònia, va estudiar estètica i moda i va exercir de professora en una escola privada. La seva obra és més aviat reduïda: ha escrit poesia i cinc obres en prosa, els títols de les quals, traduïts, serien una cosa així: *Viatge sense maletes*, *Una escapada a l'estiu*, *La trobada dels àngels*, *Agonia paral·lela* i *Assassinat en somnis*.

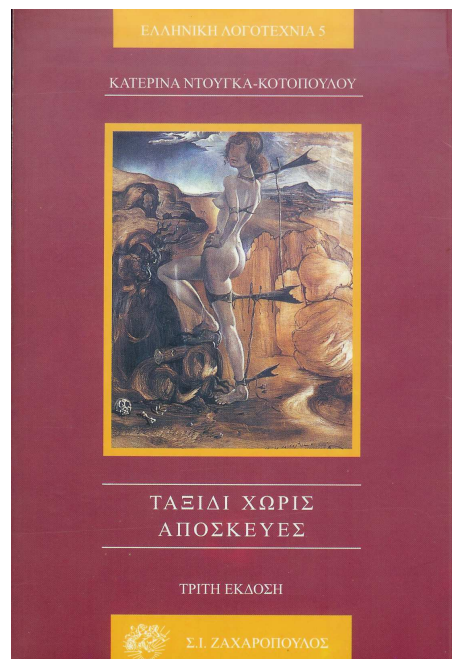
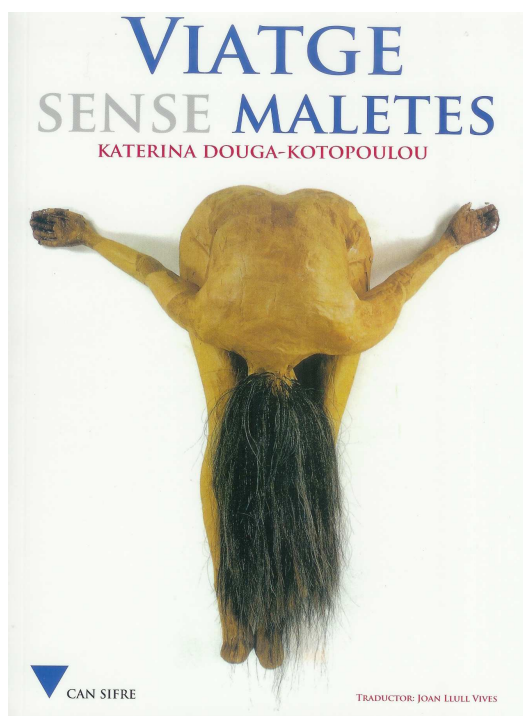
Viatge sense maletes (1994) em va arribar a les mans l'abril de 2001. Per aquelles dates em trobava gaudint d'un viatge a Grècia amb la família. A la capital, Atenes, vaig comprar el llibre en qüestió. He de dir que cada vegada que he visitat aquest país he tornat amb les maletes carregades de llibres, diaris i revistes escrites en aquell idioma que vaig estudiar a la universitat i a l'Escola Oficial d'Idiomes de Barcelona. Encara guard a ca nostra tot aquest material arreplegat en una època que m'interessaven especialment les lletres neogregues.

El llibret (així el definiria jo, atès que l'original no deu tenir més d'una setantena de pàgines) em va captivar des de bon començament. M'atrageren tant la seva temàtica com l'estil i la llengua amb què estava escrit. Després de fer-ne una primera lectura se'm va ocórrer la idea de traduir-lo a la meua llengua. D'entrada m'ho vaig plantejar com un exercici personal, un repte, una mena de test per veure què seria capaç de fer. Sabia que

em suposaria moltes dificultats però volia saber fins on podia arribar. Tenc la ferma convicció que les traduccions -i aquí incloc també el doblatge de pel·lícules- suposen una "devaluació", una sensible pèrdua de qualitat de l'original. Sempre m'ha rondat pel cap aquella dita italiana que considera el traductor una mena de "traïdor" de l'original ("traduttore, traditore"). I és que en passar d'una llengua a una altra la primera sempre hi acaba perdent.

Veure publicada la traducció de *Viatge sense maletes* és, per dir-ho així, el resultat d'una "caparrudesa" meua. Ja m'havien advertit que traduir és una feina poc agraiada i per la qual el món editorial no mostra gaire interès. Durant un parell d'anys he hagut de remoure cel i terra per trobar qualcú que ho volgués fer. He acudit a unes quantes editorials perquè em publicassin la traducció, i això que no tenia cap intenció de treure'n cap profit. Ara, finalment i quan ja havia perdut l'esperança, l'editorial Can Sifre s'ha ofert a fer-ho i la novel·leta acaba de sortir al carrer.

El primer problema que se'm plantejà va ser el títol. Vaig acabar traduint-lo literalment si bé també manejava altres possibilitats: *Viatge sense retorn* o *Viatge de buit*. Per la temàtica tractada el primer

també m'agradava. El segon, en canvi, el considerava massa col·loquial i d'àmbit restringit.

Pel que fa a l'estil, *Viatge sense maletes* no és una novel·la en el sentit literal. És més aviat un monòleg interior, una reflexió profunda feta per l'ànima d'una dona a qui el metge diagnostica una malaltia terminal. Al llarg de les quaranta-vuit pàgines de la traducció (que, no cal dir-ho, té un format diferent de l'original, amb pàgines més grosses) passen per davant el lector l'angoixa, la desesperació, l'agonia, el turment, però també l'esperança d'una dona (bé, de fet és la seva ànima la qui parla) davant el fatal desenllaç que li ha tocat viure. *Viatge sense maletes*, ens diu l'autora, "és un crit que surt de dins per allò que ens fa sofrir". És el resultat d'una lluita incessant per arribar als indrets més recòndits de la nostra ànima. És un intent -reeixit- de preservar-nos del nostre recobriment exterior -tota aparença és enganyosa, ens vol dir- i d'endinsar-nos en el nostre món interior a la recerca de la nostra essència més pura, allò que ens fa eterns i gairebé divins. És una reflexió profunda sobre els conceptes de vida i de mort, un estudi de la relació dialèctica entre cos i ànima, una anàlisi del sofriment humà i una recerca apassionada de Déu. Ens acosta, gràcies a un llenguatge planer però altament poè-

tic, a un món de sentiments humans amb el qual ens podem identificar tots. Un tema ben actual i que toca la fibra més profunda de moltes per-sones.

Al principi del llibre l'autora cita uns suggeridors versos del poeta grec Kostis Palamàs (1859-1943), considerat el "poeta nacional" grec. La traducció també és meva:

*Quan pensam que el sol es pon
L'alba dolça no deu ser,
I no ve una nit sens dia
Ans un dia sense nit?*

*No hi ha res de ver en la mort?
No oculta l'error la vida?
El que és viu no deu ser mort,
I el que ja s'ha mort té vida?*

Llegim al primer paràgraf: "El temps de vida que m'havien diagnosticat els metges s'acabava. A part del dolor de la meua existència quotidiana, breument alleujat de tant en tant per l'efecte momentàniament beneficiós de la morfina, que demanava desesperadament per lliurar-me, encara que fos per poc temps, del suplici que aquell em provocava, aquest espai de temps m'ha anat molt bé, car, sabent el moment precís de la meua partida, se m'ha brindat l'oportunitat de fer els preparatius per a un viatge tan llarg". Tota una declaració d'intencions.

Douga-Kotopoulou, KATERINA: Viatge sense maletes (trad. Joan Lluïl Vives). Edicions Can Sifre, Ciutat de Mallorca, 2009

Una entrevista (via e-mail) amb l'autora

Aquest interès meu per l'obreta m'ha permès també tenir contacte (via correu electrònic) amb l'autora. No la conec personalment, però de tant en tant ens comunicam a través de la xarxa. És així que vaig pensar fer-li l'"entrevista" que tot seguit reproduesc:

-Permeteu-me que us demani que em parleu de vos... Sou de Macedònia, al nord de Grècia, i us heu establert a Atenes. Per què?

-Sí, he nascut en un poblet de Macedònia, al nord de Grècia, anomenat Vefi. Mon pare era militar i a causa de la seva professió i dels trasllats he pogut conèixer la bellesa de gairebé totes les regions del meu país,

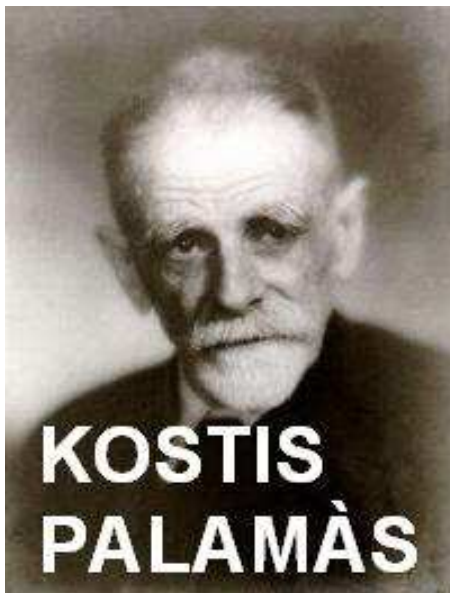
el més bell del món, el país d'Alexandre Magne, dels grans filòsofs i de la democràcia. Propòs a tothom que no el coneix que el visiti. Sé que els agradarà molt. Visc a Atenes perquè em vaig casar amb un atenès i hi he estudiat i treballat.

-Heu escrit cinc obres en prosa?

-Sí, n'he escrites cinc. Quatre han estat editades i han tengut bona acollida. Les meves obres han rebut premis en concursos literaris.

-Heu conreat només prosa, o també poesia?

-M'agrada la poesia i en llegesc molta. N'he escrita però no m'he plantejat publicar-la.

Dissortadament a Grècia no es llegeix poesia i els editors tampoc no la promocionen.

-Com va néixer la idea d'escriure "Viatge sense maletes"?

- "Viatge sense maletes" em va venir sense planejar-ho, com també ha passat amb tots els altres llibres meus. De tot d'una fas un esbós però a mesura que escrius t'adones que t'has allunyat del teu projecte inicial. Tenc la sensació que només som la que escriu el text que qualcú altre em dicta.

-Considerau "Viatge sense maletes" optimista o pessimista? El tema toca el més viu de moltes persones. El vostre traductor també ho ha pogut comprovar...

-El principi fa por perquè parla d'una malaltia, però per a mi és un llibre optimista i molt profund que el lector llegeix i que posa entre els seus preferits.

-Heu vist la portada de la vostra traducció? Us agrada?

-Sí, m'ha encantat. He estudiat disseny i hagiografia i en aquesta qüestió tenc experiència. No m'imaginava res millor.

-Encara escriuiu? Teniu pensat publicar qualche altre llibre?

-Clar que encara escriu. Vull escriure sobre la vellesa, una edat en la qual ja ningú no et necessita i diàriament has d'estar disposat a fer de tot. Intentaré fer-ho en clau d'humor i esper aconseguir-ho.

-Sabíeu que existeix una llengua, la catalana, diferent de la castellana? Què pensàreu davant la possibilitat que una obra vostra fos traduïda a aquella llengua?

-Evidentment sí que ho sabia, però mai no m'havia imaginat que s'hi traduís un llibre meu. Estic encantada amb la idea que en Joan Lluïl hagi volgut traduir-l'hi i li vull agrair l'interès i l'esforç.

-Us agrairia veure altres obres publicades en català?

-Sí, m'agradaria molt, i esper veure-ho prest.

-Què dirieu als vostres lectors de les Illes Balears?

-Pens que les persones, independentment del seu país i la seva cultura, tenen les mateixes necessitats interiors i els mateixos sentiments. Per això els lectors balears trobaran dins el llibre, encara que l'hagi escrit una dona grega, tot allò que els uneix psíquicament amb la resta de persones. Per a mi això és "química" i m'agrada molt.

Una mostra del que férem durant la Setmana cultural

Com cada any, els tres primers dies de la Setmana Santa, just abans de tenir vacances, deixam les classes normals i, per cicles, feim activitats divertides i aprenem moltes coses. Aquestes fotografies són només una petita mostra del que hem fet enguany.

Aquí veiem els d' Infantil assistint a una demostració de dards. Ens han explicat que és com una fletxa petita i que el joc consisteix en apuntar i tirar a una diana i el qui fa més punts guanya. Varen practicar-ho i diuen que els va agradar molt.

Els d'Infantil a una demostració de dards

Com ja és habitual, durant aquests dies feim Educació Vial. A les pistes es munta un circuit. També ve un guàrdia municipal i ens du a fer una volta pel poble. Com veieu, anam ben equipats i amb casc.

Com veieu, anam ben equipats i amb casc

A la fotografia veiem un moment en que els de 6è poguérem escoltar en directe com sonen l'acordió i l'harmònica

Els de tercer cicle vàrem fer un taller d'instrument musicals de vent. A la fotografia veiem un moment en que els de 6è poguérem escoltar en directe com sonen l'acordió i l'harmònica. Els que els tocaven ens van explicar també com funcionava i de quines parts constava cada instrument.

Aquest és un moment en que un grup de primer cicle fa la dansa de "La senyora Francina". Ens han contat que varen ballar en parelles i s'ho varen passar molt bé.

Aquest és un moment en que un grup de primer cicle fa la dansa de "La senyora Francina"

Aquest grupet de segon cicle que veieu a l'hort tenyeixen camisetes. Ens han explicat tot el procés: Havien de dur una camiseta blanca cada un. Varen agafar pedres de la mar i les van fermar a la camiseta. Posaren les camisetes en remull dins tinta de

Aquest grupet de segon cicle que veieu a l'hort tenyeixen camisetes

distints colors. En treure-les les van estendre. Finalment, quan es van eixugar, varen llevar les cordes i... llest!

Aquí teniu un mestre especial, un "home del temps", en Xesc. Va venir a tercer cicle i va contestar moltes preguntes que li férem sobre el temps en general i concretament sobre el temps a Sant Llorenç.

Aquí teniu un mestre especial, un "home del temps", en Xesc

Al menjador xerrant d'aliments. Tots, grans i petits, durant aquests dies férem un taller d'alimentació. Ens varen explicar com hem de menjar per estar sans i forts.

Al menjador xerrant d'aliments

El grupet que veieu aferra les fotografies

El grupet que veieu aferra les fotografies que van fer durant la gimcana fotogràfica

que van fer durant la gimcana fotogràfica. Sense sortir del recinte escolar, els de cinquè i els de sisè varen fer curioses i artístiques fotografies sobre uns temes fixats: antic, blanc, trist, amor, natural... que després exposàrem.

Falten moltes altres imatges: de teatre, de joc, de "cuinetes", de música, de xerrades... però l'espai és limitat. L'important és que tot l'alumnat, el professorat i els col·laboradors i col·laboradores guardem un bon record d'aquestes activitats que ens permeten alhora que aprendre passar-ho bé.

Alicia, Marina, Maria Antònia, Natàlia i Pere
alumnes de 6è nivell

...i, cada dia, un gra més

full informatiu 24
abril 09
Benvolguts lectors,

"Com cada mes hem actualitzat els recomptes de recollida: d'oli n'hem comptat 365,5 litres fins ara, pel que fa a la roba se n'han duit ja 189 bosses i de llaunes n'hem recollit 1.813 unitats (a 29 d'abril de 2009).

*Volem recordar que l'oli que duis a l'escola també el podeu dur al Parc Verd. Nosaltres hem volgut fer d'intermediaris per avesarnos a reciclar l'oli enlloc de tirar-lo pel forat de l'escurador. Ara vos demanam que el comenceu a dur directament al Parc Verd ja que, encara que aquest darrer trimestre encara en recollirem a l'escola, el curs que ve no ho farem. Si fos el cas que n'hi duis i ens ho deis encara el seguirem comptabilitzant

fins a final de curs com si l'haguessiu duit a l'escola.

*Aquest mes la foto guanyadora és la d'una pluja nocturna que ha fet na Natàlia Font de 6è. És preciosa, però molt fosca i per això no la reproduïm al full.

*Estam preparant l'hort per a les sembres d'estiu, ens esperen uns dies de molta feina.

*Amb motiu del dia Forestal Mundial, l'alumnat de primer cicle va fer una sembra d'arbres. També els de tercer cicle tinguérem una interessant xerrada sobre incendis forestals i participarem a un concurs comarcal sobre el tema. Les finalistes del centre, tres nines de sisè: na Rosa, n'Alicia i na Bàrbara, van rebre un obsequi com a record.

Continuarem informant.

**Alumnat de 6è nivell
del CP Mestre Guillem Galmés**

Telèfons

Aigües Sant Llorenç	838559
Ajuntament	838393
Auditòrium	587371
Biblioteca	569654
Bombers	085
Camp de futbol	838703
Delegació Son Carrió	569619
Depuradora	810359
Emergències	112
S'Escaleta	838544
Escola	569483
Fems	844372
Funerària Sant Joan	526139
Guàrdia	062
Hospital de Manacor	847000
Polícia local	609 637960
Tercera edat	569512
Turisme Sa Coma	810394
Turisme S'Illot	810699
Delegació Turisme	585409
Unitat sanitària	569597
Urgències mèdiques	061

Presentació de *Sons de Mallorca*

Dia 21 d'abril es va presentar a la biblioteca de Sant Llorenç el llibre *Sons de Mallorca*, de Pere Orpí, amb dibuixos de Josep Cortès i un DVD elaborat per Antoni Nicolau de *Músics per la llengua*.

El llibre, presentat per Felip Munar i Gabriel Barceló, compta amb les descripcions de prop de 140 instruments i altres objectes sonors tradicionals de Mallorca. Està dividit en tres parts: Música i ritme, Avisos i senyals i Infants i lúdics, que s'arrodoneixen amb nombroses referències a la cultura popular: rondalles, can-

çoner, costumari, locucions, refranys...

A la presentació, organitzada per l'Obra Cultural, hi va assistir una trentena curta de persones.

LADARRERAEMPENTA

Només queden cinc partits en joc (segurament quatre quan us arribi la revista) per acabar la Lliga 2008-2009 a Preferent i ja no hi ha segones oportunitats. O ens aixecam o caiem. L'equip granota s'ho juga tot en aquests partits, que des de ja poden ser qualificats de finals. Aquest mes ha continuat amb la tònica de la segona volta (fort a casa, on ha aconseguit victòries fonamentals contra La Unió i el Sóller; dèbil a fora, on ha estat derrotat pel Pla de na Tesa i el Penya Arrabal). Tot això permet que l'equip escapi de la zona de descens i se situï a la catorzena posició, però no es enganem, el descens encara és molt a prop i encara més si comptam els descensos dels equips balears de la Segon Divisió B (que quasi segur que es produiran). De fet, només tres punts separen la divuitena posició de la tretzena. És a dir, hi ha un grapat d'equips ficats en l'embolic i, com més lluny quedem, millor. I per això fa falta que guanyem almenys tres dels cinc partits que ens queden, la qual cosa implica guanyar els dos de casa i, allò més difícil, obtenir una victòria a domicili, la qual no s'ha aconseguit en tota la segona volta i només dos pics en tota la temporada. La missió no serà fàcil i per assolir-la tots (jugadors, públic i directiva) haurem de remar cap a la mateixa direcció, si no volem veure el Cardassar a Primera Regional l'any que ve.

Per acabar, analitzaré els duels suïcides que encara ha de jugar l'equip llorençí:

- *S'Horta-Cardassar*: Puntuar en el camp del quint classificat sempre és difícil, però el fet que l'esquadra granota ja els tombàs a la primera volta (2-1) pot donar coratge als jugadors. De totes maneres, serà un dels camps on serà més difícil puntuar.

- *Cardassar-Collera*: A pesar que el Collera és el tercer classificat, no es pot permetre que cap punt voli d'Es Moleter. Així que la plantilla haurà de posar el peu fort i un poc

més.

- *Murer-Cardassar*: L'ex-equip del tècnic Mateu Munar està situat en terra de ningú, per la qual cosa pot ser un bon camp per donar la sorpresa. Segurament els murers jugaran sense tensió, la qual cosa s'ha d'aprofitar.

- *Cardassar-Calvià*: Imprescindible aconseguir aquests tres punts en camp propi contra un dels rivals directes de la part baixa.

- *At. Rafal-Cardassar*: El camp més adient per obtenir tres punts a domicili que poden ser fonamentals. L'Atlètic Rafal està enfonsat a la darrera posició de la taula amb només 16 punts i tres partits guanyats. Una cita ineludible en la qual, però, tampoc cal confiar-se de demés.

EL MALALTS, A POLLENÇA I ESTEIX

Continua la frenètica activitat dels nostres corredors, amb la cursa de les Papparres (de les festes de Son Carrió) a la vista. Però aquest mes han encalantit motors per Pollença (22 km), on sembla que en Pep "Zinho" va volar més enllà del seu temps habitual; i es Teix (16,2 km de pujada muntanyosa), on qui va destacar va ser n'Esteve Sancho. Aquests són els resultats definitius:

III Mitja Marató de Pollença

Esperem que l'any que ve aquesta plantilla continuï a Preferent

60. Miquel Munar	1:25:17
126. Esteve Sancho	1:31:11
137. Pep "Zinho"	1:31:43
141. Jaume "Rotlo"	1:32:06
142. Rafel Artigues	1:32:20
186. Jordi "Minero"	1:35:17
198. Miquel Àngel Alonso	1:36:20
255. Mateu Oliver	1:40:16

VI Pujada al Teix

47. Esteve Sancho	2:32:07
48. Miquel Munar	2:32:07
65. Jordi "Minero"	2:39:24

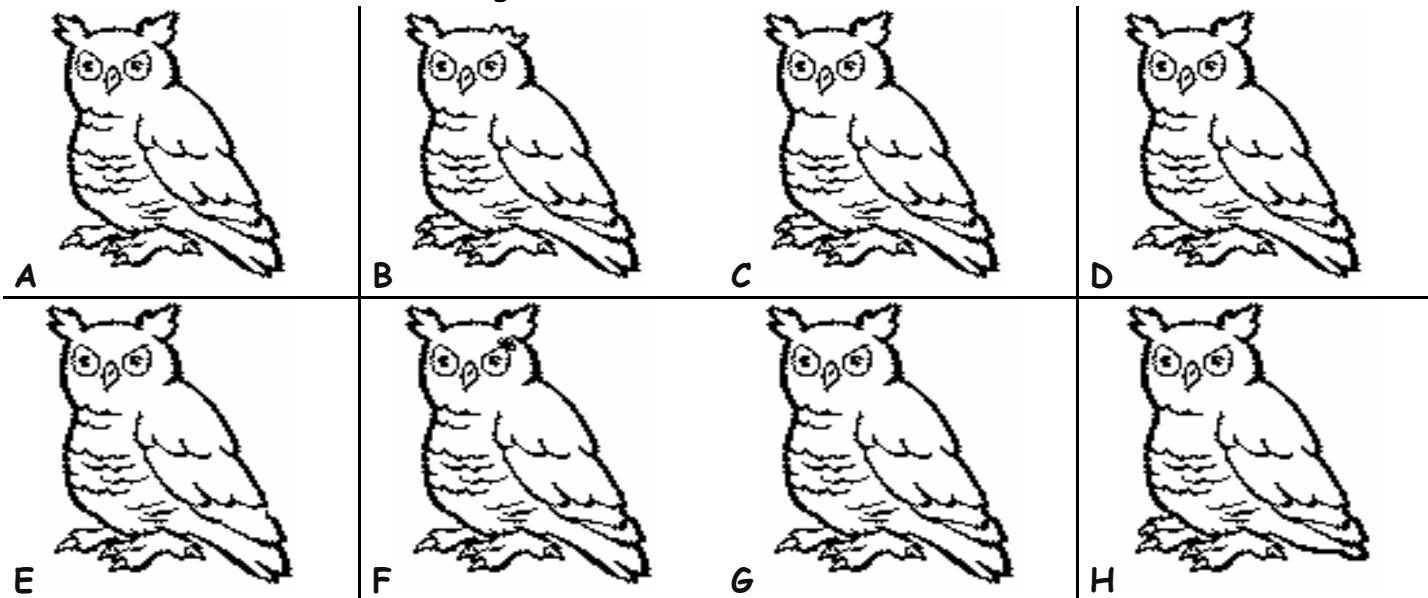
EL TORNEIG DE TENNIS DE PASQUA, SUSPÈS

Després de la recent experiència negativa del torneig de tennis de Nadal (va ser tan etern que va acabar per febrer) des de l'Ajuntament s'han rentat les mans i han obviat la tradicional competició de Pasqua. Supòs que han considerat que els tornejos de Son Carrió (per maig) i de Sant Llorenç (a l'estiu i Nadal) són més que suficients. No és una idea descabellada, però només resultarà efectiva si són capaços d'organitzar-los correctament i emprant el temps adequat ja que si no la sensació d'embafament i esgotament perdurà. I és que el problema no és la quantitat, és la qualitat.

Pau Quina

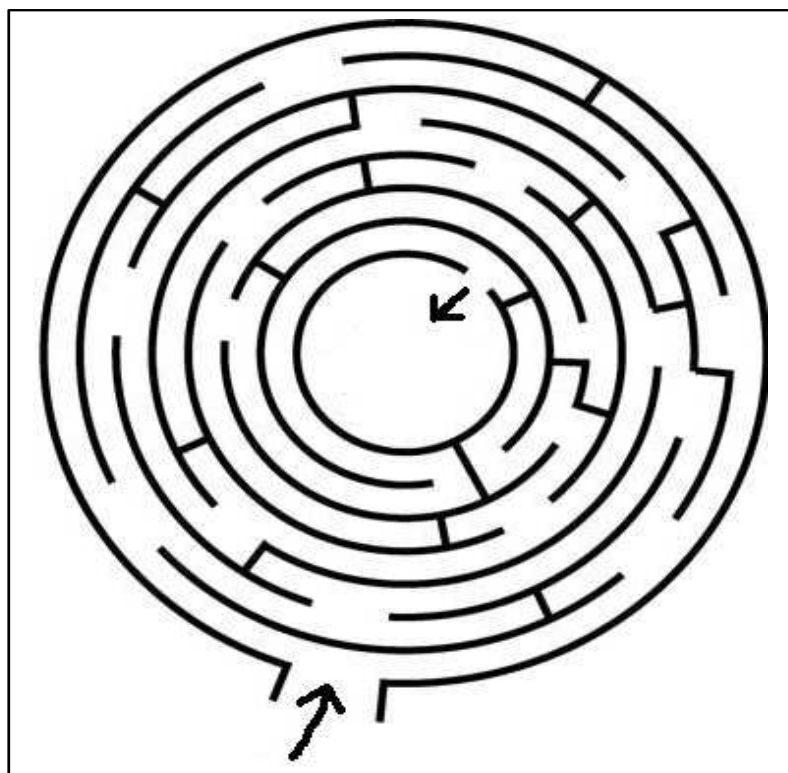
1.- Cerca els dos mussols iguals:

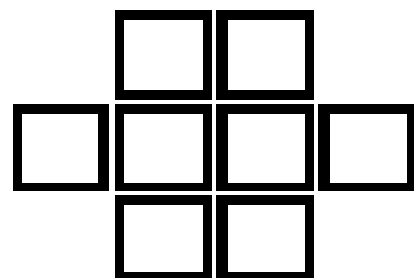
2.- Endevinalla:

**Gràcies a mi sentiu la veu
i és igual a on sigueu.
Mentre hi hagi bateria
podreu parlar tot el dia.**

3.- Laberint:

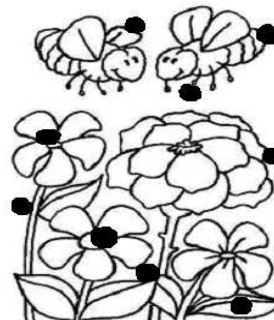

4.- Col·loca els números de l'1 al 8 sense que es toquin en cap sentit, ni lateral, ni diagonal amb el número anterior o posterior.

Solucions al número anterior

1.- Les 7 diferències:

3.- Endevinalla:
el violí

Margalida Fiol

Jaumet: Bon vespre. Què, en duis de noves o podem seguir com sempre? Julià, què deies tu de Mallorca i des seus depredadors? O no interessa es tema? Idò tu mateix.

Julià: Parlant de depredadors, a Mallorca la compar amb sa fauna salvatge: Primer mos convertírem en aus depredadores sense to ni so: venga Hotels, venga tendes i bars... Encara faltava molt per destruir i ja mos havíem convertit en carronyers. Queixa ve, queixa va per manca de clients, però sense aturar-mos de destruir. Ara només mos falta convertir-mos en romp-ossos, i som tan perseverants -voltors- que ho podem aconseguir.

Ramon: Mallorca és sa gran prostituta des Mediterrani: mentres ha estat atractiva i se li ha pogut treure profit, es seus proxenetes li han tret es màxin; ara, com que quasi només queda sa deixalla, ni tan sols tenen sa decència d'invertir en millores en sa vella puta. Aprofiten es beneficis i se'n van a crear-ne de joves pes Carib, Mèxic i altres indrets. Això, sí: amb sos doblers i s'experiència d'aquí.

Xesc: Me'n record de quan ets hotels obrien p'es març i tancaven p'es novembre i molts estaven oberts tot l'any. Però llavors s'hoteler era conscient de què una gent només podia venir en aquesta dates, i per no perdre clients, com que es personal costava menys que ara i sa mentalitat des patrons era una altra, sa temporada era bastant més llarga. Se'n beneficiaven es turistes, es personal i, a la llarga, també es patrons. Però com que ara volen veure beneficis des d'es primer dia, sa cosa cada dia és més curta.

Jaumet: Tu, Ramon, com un des pioners en haver viscut aquesta etapa de sa vida dins aquest món tan apassionant que se'gons tu era es turisme, com ho veus?

Ramon: Homo, com diu es refrany foraster: *doctores tiene la Iglesia*. Però ets hotelers podrien ser un poc més romàntics i no voler, com diu en Xesc, tenir beneficis des d'es primer dia. Podrien conformar-se un poc, que es negocis molts de pics comencen sense beneficis econòmics, però amb s'avantatge de donar-se a conèixer. Perquè des del 72 sempre s'han queixat, i sempre amb ses mateixes paraules: si n'hi ha pocs, si no gasten res..., sempre igual! Primera: Sou voltros es qui triàreu sa casta de client. Segona: Tots, manco cinc o sis que passaren s'arada davant es bou, s'han fet d'or. Mira, es Govern va intentar canviar

només en part es model, i entre es PP i ets hotelers el destrossaren. Julià, prova de seguir tu perquè no me convé ver massa gas i quan m'escalf no par.

Julià: Mesures que se podrien prendre per allargar sa temporada i millorar això... Es Govern, amb sos professionals, podria fer un estudi i es doblers de s'atur p'es personal d'ets hotels se podrien destinar a tenir més temps obert; se podria convidar a productores de cine perquè almanco fessin una pel·lícula cada any mostrant lo que queda de ses Balears, recalcant de tant en tant es lloc on se troba es personatge dins s'Illa; podrien no deixar perdre oportunitats com aquest estiu sa Copa Davis, fer-se ets amos de Mallorca i tenir-lo sempre jugant competicions Europees, moltes més rutes pes ciclistes... i com això moltes coses. Ah! I molta neteja, aquí no hi ha civisme suficient per ser un lloc net. Tot això costa doblers, però sempre he sentit dir que hi ha que tirar puu si vols agafar peix.

Jaumet: De sa falta de civisme, d'en Raül, de n'Iniesta, i d'altres arreus, com que tenim més pa que llonganissa i vos veig amb més ganes d'anar an es futbol que de pensar, per avui direm quatre dites i sa contarella d'en Mariano i cap a casa s'ha dit! Au, Xesc.

Xesc: Jo, com que no puc deixar de banda es meus amics, me faré unes quantes preguntes: Per què se consent que se traspassin an es jutjats de València ses acusacions d'en Garzón contra en Camps? Per què es delictes des PP, quan se'ls vol jutjar, quasi tots han prescrit? Per què no se tanca d'una vegada es des bigotets? Per què dóna sa sensació que es PP sap mobilitzar es seus i frenar s'esquerra sempre que hi ha eleccions?

Julià: Bé, Jaumet, no te posis nerviós, només faré una o dues preguntes de ses nostres i tot d'una seguirem amb ses dites. S'altre pic que ocuparen es poder encara se'ls acusa de no haver fet res. Consentiran que les passi lo mateix? Per què no comencen es tren de una puta vegada? Es igual si comencen a Manacor i les aturen es xerrar, o si comencen a Artà i deixen es manacorins que cantin. Però que comencin.

Julià: Ves amb so cor damunt sa mà, però no el te deixis robar. Qui te quimera no dorm. Qui diu lo que vol, ha de sentir lo que no vol. Qui diu sa veritat va al Cel.

Ramon: Qui té es cor de perdiu, tot ho xerra tot, ho diu. En dir-la, dir-la grossa.

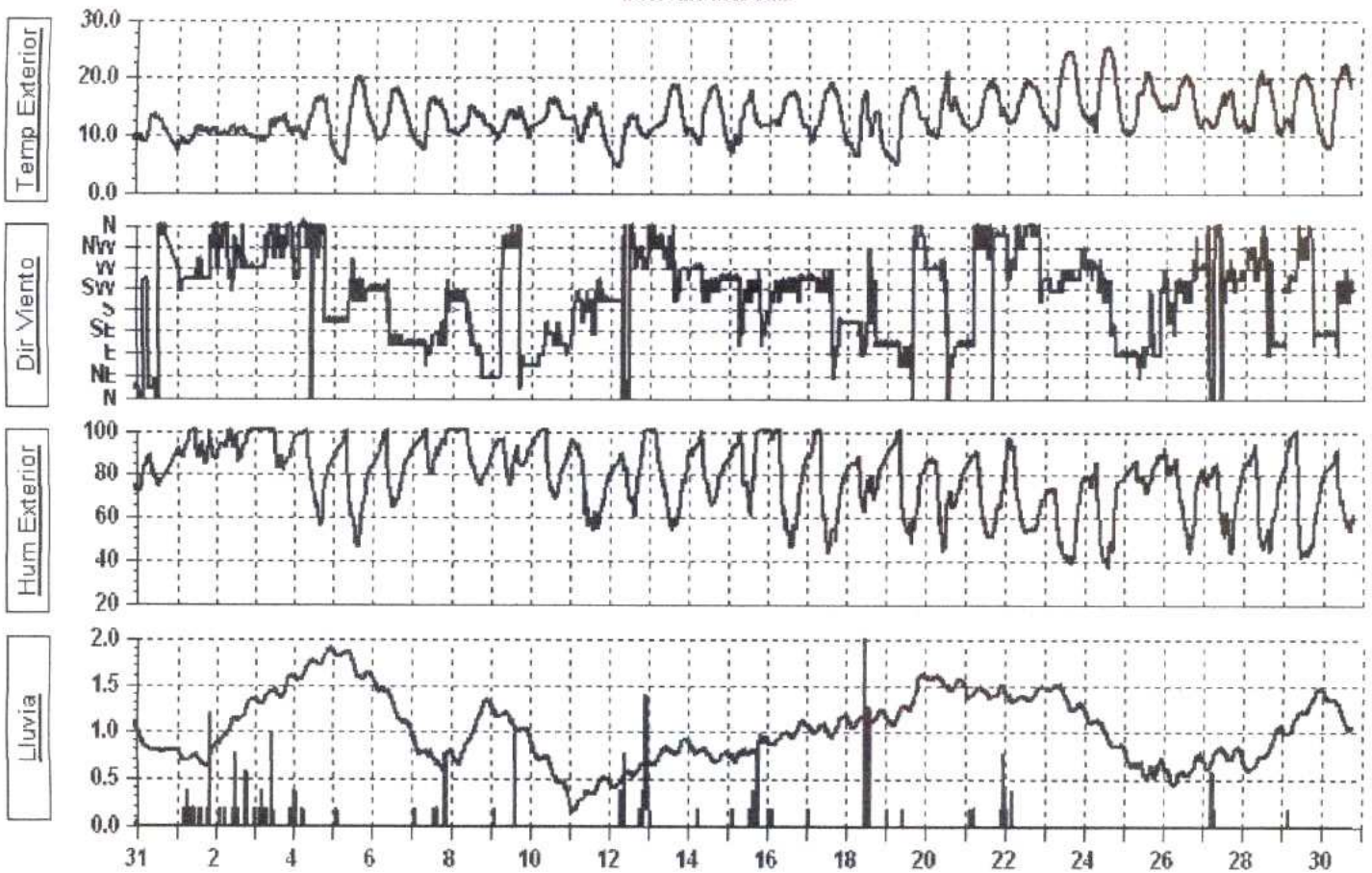
Xerrar bé no costa res. Amb so temps tot se sap.

Tomeu: Feis plaers a bestiar i vos tiraran coces. Déu mos guardi de bestiars a lloc estret. Qui vol bestiars sense vici, que vagi a peu. A casa amb moix negre, no hi falten doblers.

Mariano: Avui no vos contaré una contarella, vos contaré una història. A un poblet prop de sa vorera de mar, quan encara no hi havia turistes, se va casar una colla de joveçans. Quan va acabar sa cerimònia es capellà, com a bon coneixedor des seus feligresos, les diu: Ara, vos n'anau a sa vorera de mar i en esser a Hostalets podreu llogar una habitació per tres o quatre dies, i totsols anireu aprenent sa convivència i altres coses. Si hi ha res que no entengueu, com que es aprop, veniu a cercar-me i jo en tot vos ajudaré. Feren dues voltes per sa platja i se fa hora d'anar an es llit; dins s'habitació ell li demana: Tu has sentit parlar de sa lluna de mel? Què deu esser això? Després de parlar-ne una estona, com que tot dos estaven peixos, decideixen anar a cercar es capellà. Ell ja ha agafat sa bicicleta i cap an es poble s'ha dit. Troba es capellà, li conta es fet i tots dos cap an ets Hostalets. Dins s'habitació es capellà les diu: heu de començar per despullar-vos tot dos, i ara tu toca-la pertot. Però, com que la tocava com si fos un bastó, es capellà ja va tenir sa sotana enterra i li fot sempenta dient: Lleva! Hi ha coses que val més fer-les que ensenyar-les. A poc a poc se cosa se posa a punt i s'albercoc demana: I jo què faig? Es capellà: Posa't darrera, veus això que me penja per mig de ses cames? Idò amb sa mà plana ho aguantes, i procura du es meu ritme. Bé, acaben, o millor dit, es capellà acaba. N'heu après? Hala idò, vos deix perquè practiqueu. Ells se posen a practicar i amb això ell diu: Espera un poc, a jo qui m'aguanta ses borles? Ah! diu ella, tu l'has deixat fugir. Bé, jo a sa bicicleta duc una corda, la passarem per damunt sa làmpara i tu amb una mà i anant alerta ho podràs fer. Així ho fan, passen sa corda per damunt sa làmpara, ell les se ferma amb un nus corredor i quan fa una estoneta se posa a cridar. Espera un poc que m'estreny molt. Idò haurem de tallar, diu ella, on tall? M'és igual, però sa corda no, que és nova; l'he comprada just abans de casar-mos.

Intervalo Mensual

En Joan de sa Cova arreplegant un eixam d'abelles

FA TRENTAANYS
Abril de 1979

"EL POBLE HA GUANYAT! Cap candidatura ha aconseguit la majoria". Aquest era el titular de la revista Flor de Card de 1979.

UCD, GISLL, GISC i PSOE formaven el nou consistori. Les onze persones que havien d'eleger el batle eren: Bartomeu Pont, Mateu Girart, Francisco Juan, Mateu Puigròs, Ignasi Umbert, Eduardo Perales, Guillem Quina, Llorenç Femenies, Josep Sureda, Joan Domenge i Pere Bauzà.

El grup Independent de Sant Llorenç havia elaborat una enquesta sobre les necessitats del municipi. Les persones enquestades demanaven a l'Ajuntament una ambulància i la canalització de les aigües. Al Govern li sol·licitaven un ambulatori i transport i menjador escolar. Quasi un 90% dels enquestats trobava que a l'hora de fer una cosa important s'havia de consultar al poble que també havia de ser el que dugués el maneig de l'Ajuntament.

FA VINTANYS
Abril de 1989

Número 149 de la revista. Xesc Umbert narrava el viatge d'estudis de l'escola: "A les 9 d'es vespre d'es passat 26 d'abril partia s'autocar amb 43 persones, onze de ses quals ja no creixeran més i trenta-dues que encara creixen, i que són alumnes de 5è, 6è i alguns de 7è. Era un viatge cultural a Andorra, es Pas de la Casa, al port d'en Valira, Girona, amb visita a sa catedral, sa ciutat, es llac de Banyoles i tot lo que vengués de pas". Un viatge ple d'anècdotes per poder contar.

Una carta al director relatava com el jove Pere Massutí, de 26 anys, havia estat amenaçat i portat a comissaria per contestar a una parella de la Policia Nacional en català. No hi ha temps que no torn!

FA DEUANYS
Abril de 1999

"Una temporada llarga no mos deixaren triar qui havia de governar ets assumptos de la Sala:

es Governador cercava qualcú per s'Ajuntament, l'enrevoltava de gent que tengués anomenada dins es poble, i apuntada a ses lleis d'es Moviment.

Des de fa vint anys ençà sa cosa millorà un poc, perquè tastàrem es vot i pareix que va agradar. Sa gent se va il·lusionar amb ses campanyes, mitins, llistes, programes, pasquins... per aconseguir sa vara, però sobretot perquè ara triaven es llorencins.

Però li han trobat es gust a estar dins s'Ajuntament, i per a s'elecció vinent n'he comptats cent vint-i-vuit! Ja ho veurem, en esser cuït, si faran o no bon brou, però si just cerquen sou, bona vida i figurera, else pitjarem darrera amb una verga de bou".

Aquesta era la glosa de la portada de la revista número 259. S'atraven les eleccions i els partits polítics presentaven els següents caps de llista: Joan Santandreu (AGIN), Mateu Puigròs (GISC), Joan Planas (PP), Maria Galmés (PSOE), Bartomeu Mestre (CB), Bernat Pasqual (NIU), Antoni Sansó (PSM) i Jaume Domenge (UM).

La revista Flor de Card era guardonada amb el Reconeixement de Mèrits de l'Escola Municipal de Mallorca de Manacor. Defensà la nominació l'escriptor Damià Duran.

L'Obra Cultural Balear alertava que el ministre de Foment

El reconeixement de mèrits a Flor de Card

Rafael Arias Salgado pretenia tancar els repetidors de TV3, C33 i C9. Deu anys després seguim amb les mateixes.

Maria Isabel Muñoz entrevistava Antoni Sansó Servera, regidor de l'Ajuntament de Sant Llorenç i parlamentari en representació del PSM on repassava la seva trajectòria política que s'inicià l'any 1977.

Tomàs Martínez

smw
self made woman

Joieria Ignasi

Personalitza la teva polsera d'argent
Top moda 08-09